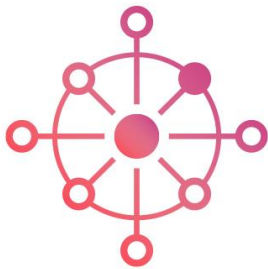

Evaluatie ondersteuningsplan

SWV de Eem
ELK KIND ZIJN EIGEN WEG

Van fundament naar verfijning

Amsterdam 4 april 2018
Pieter Duits

Samenvatting

In haar ondersteuningsplan *Van fundament naar verfijning*, beschrijft SWV de Eem de ambities en doelstellingen voor de periode 2015-2019. Deze kregen vorm in acht ambities:

- 1 basisondersteuning: een stevig fundament in het regulier onderwijs;
- 2 duidelijke ondersteuningsroute in de regio;
- 3 handelingsgericht arrangeren: gerichte toewijzing van ondersteuning;
- 4 dekkend netwerk aan voorzieningen in onze regio;
- 5 samenwerking met ouders: een partnerschap;
- 6 samenwerking met ketenpartners vanuit eigen verantwoordelijkheid
- 7 een cyclisch en systematisch geheel van kwaliteitsmanagement: SWV de Eem in ontwikkeling;
- 8 De Eem communiceert.

Evaluatie van het ondersteuningsplan: doel en leeswijzer

In deze rapportage doen we verslag van de evaluatie van het ondersteuningsplan. De evaluatie is tot stand gekomen middels een bureauanalyse en hierbij hebben we gebruik gemaakt van een aantal bronnen. Dit gaat om de resultaten van het tevredenheidsonderzoek dat in 2017/'18 is afgenomen, de rapportage van de analyse van leerlingenstromen in de regio, de uitkomsten van de zelfevaluatie ten aanzien van de basisondersteuning die de scholen jaarlijks invullen en informatie uit de jaarverslagen van het samenwerkingsverband.

We analyseren de informatie uit de verschillende bronnen, en deze relateren we aan de in het ondersteuningsplan geformuleerde doelstellingen en indicatoren. Op basis hiervan trekken we conclusies ten aanzien van de ambitie die de lezer in staat stellen een eigen weg te maken en formuleren we vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan dat de komende beleidsperiode zal beslaan. We sluiten de rapportage af met algemene conclusies en onze reflectie hierop.

Conclusies uit de evaluatie

Per doelstelling uit het ondersteuningsplan beschrijven we de bevindingen en conclusies in het hoofdstuk *bevindingen per ambitie*. Deze bevindingen leiden tot de volgende algemene conclusies, die we in het hoofdstuk *conclusies en reflecties* nader uitwerken en van reflecties voorzien.

- Op naar verdere verfijning
SWV de Eem heeft hard gewerkt aan het realiseren van haar doelstellingen. Er is ook veel bereikt, zo blijkt uit het rapport. Dat betekent dat er een stevig fundament ligt voor passend onderwijs in de toekomst.
- Duidelijke ondersteuningsroutes waarvan meer gebruik wordt gemaakt dan beoogd
Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat betrokkenen tevreden zijn over de tlv- en arrangementsaanvragen die door SWV de Eem worden begeleid. Daarnaast zien we dat de afgelopen jaren zowel meer arrangementen als meer tlv-en worden aangevraagd.
- Dekkend aanbod via opting-in
Ongeveer de helft van de so-leerlingen die binnen de geografische grenzen van de regio woont, gaat eruiten naar het so. In verreweg de meeste gevallen zijn deze scholen via opting-in bestuurlijk bij het samenwerkingsverband aangesloten.
- Scholen tevreden over de basisondersteuning
Uit het tevredenheidsonderzoek en uit de jaarlijkse zelfevaluatie ten aanzien van de basisondersteuning die door de scholen binnen het samenwerkingsverband worden uitgevoerd, blijkt dat scholen en schoolbesturen tevreden zijn over het bereikte niveau van de basisondersteuning. We zien wel verschillen tussen scholen en tussen de tien beloftes van de basisondersteuning. Eind schooljaar 2017/'18 vindt een eindevaluatie plaats op dit thema.
- Verschillen tussen gebieden in de regio
Er zijn verschillen tussen de gebieden in het samenwerkingsverband. Deze zijn op basis van gebiedskenmerken deels voor de hand liggend, en deels minder. We zien bijvoorbeeld opvallende verschillen in de mate waarin tlv-en en arrangementen worden aangevraagd.
- Behoeftte aan jeugdhulp stijgt
Met name in Amersfoort zien we een stijging in het gebruik van jeugdhulpvoorzieningen, in alle leeftijdscategorieën. Dit is relevant, omdat men wat nog wat minder tevreden is over de samenwerking met de wijkteams.
- SWV de Eem communiceert
De communicatie vanuit het samenwerkingsverband wordt goed gewaardeerd bij het tevredenheidsonderzoek, nieuwsbrieven worden goed gelezen en bijkomsten en workshops goed bezocht.
- Bestuur van SWV de Eem aan zet
Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft op een aantal terreinen afwegingen te maken in de totstandkoming van het nieuwe ondersteuningsplan, zo blijkt uit de evaluatie. Daarnaast zijn schoolbestuurders intern aan zet bij het

beter benutten van de door het samenwerkingsverband aangeleverde informatie binnen de eigen organisaties, zo blijkt uit het tevredenheidsonderzoek.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Bevindingen per ambitie	7
1 Basisondersteuning: een stevig fundament in het regulier onderwijs	7
2 Duidelijke ondersteuningsroute in de regio	11
3 Handelingsgericht arrangeren: gerichte toewijzing van ondersteuning	14
4 Dekkend netwerk aan voorzieningen in onze regio	18
5 Samenwerking met ouders: een partnerschap	20
6 Samenwerking met ketenpartners vanuit eigen verantwoordelijkheid	22
7 Een cyclisch en systematisch geheel van kwaliteitsmanagement: SWV de Eem in ontwikkeling	24
8 De Eem communiceert	26
Conclusies en reflecties	28

Inleiding

In dit rapport doen we verslag van de evaluatie van het ondersteuningsplan van SWV de Eem: *Van fundament naar verfijning*. In dit strategische beleidsplan van het samenwerkingsverband, met als looptijd 2015 – 2019, verwoordt het samenwerkingsverband haar ambities voor deze periode en beschrijft zij haar werkwijze waarlangs zij aan deze ambities werkt.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk beschrijven we de bevindingen per ambitie van het ondersteuningsplan. Hierin analyseren we de informatie uit de verschillende bronnen, en deze relateren we aan de in het ondersteuningsplan geformuleerde doelstellingen en indicatoren. Op basis hiervan trekken we conclusies ten aanzien van de ambitie die de lezer in staat stellen een eigen weging te maken en formuleren we vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan dat de komende beleidsperiode zal beslaan. We sluiten de rapportage af met algemene conclusies en onze reflectie hierop.

Opbouw van de analyse

Alle acht ambities uit het ondersteuningsplan analyseren we op basis van dezelfde stappen. Dit met als doel een eenduidige evaluatie van de ambities. In de eerste stap inventariseren we de doelstellingen, resultaten en indicatoren die in het ondersteuningsplan zijn benoemd bij de ambities. Daarnaast geven we een korte samenvatting van de beschrijving van de ambitie in het ondersteuningsplan, en van de informatie die het samenwerkingsverband over deze ambitie heeft opgenomen in de jaarverslagen. In de tweede stap, analyse per bron, koppelen we de beschikbare informatie uit de hieronder benoemde bronnen aan de ambities. Hierbij hebben we niet als doel om alle informatie in detail weer te geven, dat is immers reeds in andere documenten beschreven, maar wel om de belangrijkste zaken op hoofdlijnen te betrekken. We beschrijven dit per bron. In de derde stap formuleren we conclusies, aan de hand van de doelstellingen en resultaten die in het ondersteuningsplan benoemd zijn. Bij deze conclusies spreken we, tenzij in de analyse iets onomstotelijk is vast te stellen, geen oordeel uit of een doelstelling al dan niet behaald is. Deze informatie stelt de lezer in staat om deze afweging zelf te maken. We sluiten de bevindingen per ambitie af met vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan.

Samenhang met andere documenten

De evaluatie is tot stand gekomen middels een bureauanalyse en hierbij hebben we gebruik gemaakt van een aantal bronnen.

Dit gaat om de resultaten van het tevredenheidsonderzoek dat in 2017/'18 is afgenomen, de rapportage van de analyse van leerlingenstromen in de regio, de uitkomsten van de zelfevaluatie ten aanzien van de basisondersteuning die de scholen jaarlijks invullen en informatie uit de jaarverslagen van het samenwerkingsverband.

Samenhang en werkwijze

We maken gebruik van een aantal gegevensbronnen. Deze bronnen bevatten gedetailleerde informatie, die we op hoofdlijnen in deze evaluatie beschrijven. Het gaat om de volgende bronnen.

- Rapportage uitkomsten medewerkerstevredenheidsonderzoek
In deze rapportage van 7 juni 2017 wordt verslag gedaan van de uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek dat onder medewerkers van SWV de Eem is uitgevoerd. Hierbij gaat het om uiteenlopende onderwerpen die betrekking hebben op het werken bij SWV de Eem.
- Tevredenheidsonderzoeken
In twee rapportages van 17 januari 2018 zijn de uitkomsten van de tevredenheidsonderzoeken onder stakeholders en schoolbestuurders beschreven. In het stakeholderonderzoek zijn de activiteiten die door SWV de Eem worden uitgevoerd (zoals tlv- en arrangements-procedures, gesprekken met de scholen in het kader van hun schoolondersteuningsprofiel (SOP-gesprekken). en Inspiratieavonden) geëvalueerd onder betrokkenen en gebruikers, zoals schooldirecteuren, leerkrachten en ouders. Het tevredenheidsonderzoek onder schoolbestuurders bestond uit een tevredenheidspeiling ten aanzien van verschillende onderwerpen, zoals de activiteiten van de bureauorganisatie van het samenwerkingsverband en de tevredenheid over de opbrengsten van passend onderwijs in de regio.
- Brede onderzoek leerlingenstromen
In een rapportage van 27 februari 2018, worden de opbrengsten gepresenteerd van een kwantitatief onderzoek naar de leerlingenstromen in de regio van het samenwerkingsverband. Hierbij gaat het onder andere over leerlingbewegingen tussen schoolsoorten, geografische leerlingbewegingen en verschillende kenmerken van gebieden binnen het samenwerkingsverband.
- Jaarverslagen (2014 t/m 2016)
We vatten beknopt samen wat er in de jaarverslagen van SWV de Eem staat over de inzet en resultaten ten aanzien van de acht ambities.

- Zelfevaluatie door scholen ten aanzien van de basisondersteuning (2015, 2016, 2017)
De scholen binnen het samenwerkingsverband evalueren jaarlijks het bereikte niveau van basisondersteuning. Dit doen zij door op een aantal indicatoren per belofte aan te geven of zij deze op orde hebben.

Bevindingen per ambitie

1 Basisondersteuning: een stevig fundament in het regulier onderwijs

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Onder de basisondersteuning verstaan we de kwaliteit en het niveau van handelen op de scholen en van de onderwijsprofessionals die nodig zijn om onze missie en visie te realiseren. SWV de Eem streeft naar een ambitieus maar realistisch niveau van basisondersteuning. We zetten in op een stevig fundament in de reguliere basisscholen om voor zo veel mogelijk leerlingen thuisnabij passend onderwijs te realiseren. De verantwoordelijkheid voor het niveau van basisondersteuning ligt bij schoolbesturen. Is de basisondersteuning niet op het afgesproken niveau, of is er geen zicht op het huidige niveau van ondersteuning binnen een school, dan heeft het samenwerkingsverband verantwoordelijkheden en bevoegdheden om schoolontwikkeling in gang te zetten op de betreffende school. Met ingang van 1 augustus 2014 wordt gewerkt met het niveau van basisondersteuning, per 1 augustus 2016 wordt daadwerkelijk van elke school verwacht dat zij de randvoorwaarden om dit niveau te beheersen op orde hebben. Tot 1 augustus 2018 krijgen de scholen de mogelijkheid om de implementatie te voltooien en te zorgen voor adequate borging.

Het samenwerkingsverband ondersteunt scholen door specifieke expertise aan te bieden. Per gebied wordt een onderwijsondersteuner aangesteld om de scholen te ondersteunen. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met vaste expertisepartners. Voor drie aandachtsgebieden die vallen onder de basisondersteuning zijn aanvullende ondersteuningsmogelijkheden. Dit betreft dyslexie, meer- en hoogbegaafdheid en asielzoekers en NT2 leerlingen. Het schoolondersteuningsprofiel van reguliere basisscholen – waarin omschreven wordt in hoeverre de school voldoet aan de afspraken op het gebied van basisondersteuning – is opgesteld conform de afspraken vanuit het samenwerkingsverband, zodat vergelijkbaarheid en afstemming binnen de regio mogelijk is. Deze ambitie omvat de tien beloftes van de basisondersteuning om zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs te bieden.

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

- a Met ingang van 1 augustus 2014 wordt gewerkt met het niveau van basisondersteuning, per 1 augustus 2016 wordt daadwerkelijk van elke school verwacht dat zij de randvoorwaarden om dit niveau te beheersen op orde hebben. Tot 1 augustus 2018 krijgen de scholen de mogelijkheid om de implementatie te voltooien en te zorgen voor adequate borging.
 - De verantwoordelijkheid voor het op orde brengen van de basisondersteuning ligt - net als de verantwoordelijkheid voor de basiskwaliteit op een school - bij de individuele schoolbesturen (zie ook de afspraken in het Ondersteuningsplan van het SWV). Het aantal scholen dat de basisondersteuning op orde heeft, geeft het SWV een goede indicatie van de kwaliteit van ondersteuning op de afzonderlijke scholen.
- b Vanaf 1 augustus 2015 worden aan ondersteuningsvragen binnen de basisondersteuning geen arrangementen meer afgegeven op uitvoeringsniveau, alleen op expertise-ondersteuning in het kader van vergroting van de handelingsbekwaamheid van leerkrachten en team- en schoolontwikkeling.
- c Vanaf 1 augustus 2016 worden - indien ondersteuningsvragen binnen de basisondersteuning worden gesteld - besturen op de hoogte gesteld en worden geen arrangementen afgegeven op uitvoeringsniveau, alleen op expertise-ondersteuning in het kader van schoolontwikkeling.
- d Vanaf 1 augustus 2018 worden geen arrangementen gehonoreerd die binnen de basisondersteuning vallen.
- e Per 1 augustus 2018 evalueert het SWV het niveau van basisondersteuning. Dan bekijken we of de omschrijving voldoende ruimte biedt aan de scholen en sturingsmogelijkheden voor het SWV. Na deze evaluatie en eventuele bijstelling formuleren we herziene doelstellingen voor de periode 2018-2020 in de Ontwikkelagenda.

Hierbij gebruiken we de volgende zes indicatoren:

- 1 SOP: Mate waarin de scholen zelf aangeven dat zij voldoen aan het omschreven niveau van basisondersteuning.
- 2 Het aantal zwakke scholen binnen het SWV; per bestuur; per gebied. Aangevuld met een analyse van de kwaliteitsaspecten waarop de scholen als (zeer) zwak zijn geïnclassificeerd.
- 3 Tijdsbesteding onderwijsondersteuners.
- 4 Verantwoording van schoolbesturen over de besteding van de impuls gelden.
- 5 Tevredenheid van ouders over het niveau van basisondersteuning en extra ondersteuning.
- 6 Tevredenheid van IB'ers en directeurs over netwerken vanuit het SWV.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

In 2014 zijn de beloftes verder uitgewerkt en is een digitaal SOP-instrument ontwikkeld. Ook is in de managementrapportages opgenomen hoeveel ondersteuningsvragen de onderwijsondersteuners behandelen en of die binnen de basis- of extra ondersteuning vallen. De schoolbesturen hebben zich niet verantwoord over de besteding van impuls middelen en de tevredenheid is niet gemeten. In 2015 is hieraan verder gewerkt.

Niet alle scholen hadden het SOP ingevuld, waardoor er geen totaalbeeld van het niveau van de basisondersteuning is. Wel is het aantal ondersteuningsvragen dat binnen de basisondersteuning valt licht teruggelopen. Er zijn geen arrangementen meer afgegeven op uitvoeringsniveau en waar dit wel werd aangevraagd zijn schoolbesturen op de hoogte gesteld.

In 2016 hebben wederom SOP-gesprekken plaats gevonden op alle scholen. Ook is onderzocht welk percentage van de scholen de tien beloftes op orde heeft. De percentages variëren per belofte tussen 80% en 94%. Ook is scholing voor IB'ers doorontwikkeld en worden schoolbesturen op de hoogte gesteld wanneer scholen ondersteuning aanvragen die binnen de basisondersteuning valt.

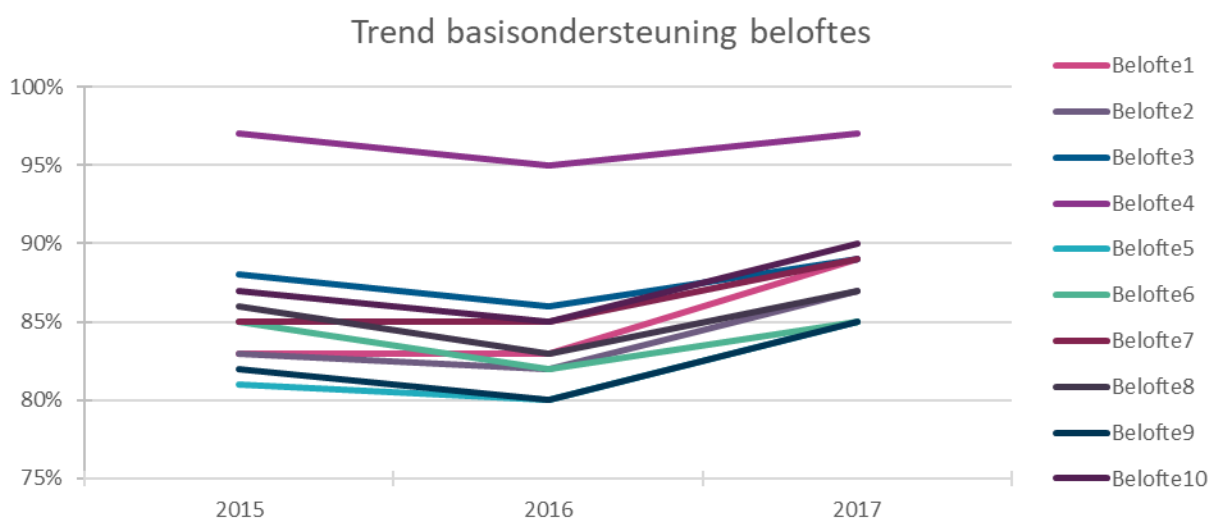
In augustus 2018 wordt het niveau van de basisondersteuning in het samenwerkingsverband geanalyseerd.

Het is onbekend of en hoe schoolbesturen verantwoording afleggen over de besteding van impuls gelden. Dit is niet in de jaarverslagen opgenomen.

2 Analyse per bron

Zelfevaluatie door scholen ten aanzien van de basisondersteuning

De scholen binnen SWV de Eem voert jaarlijks een zelfevaluatie over het niveau van de basisondersteuning uit bij alle scholen. Per belofte konden scholen aangeven of zij deze op orde hebben. De resultaten (als percentage van de scholen dat de belofte op orde heeft) hiervan zijn als volgt.

De respons was respectievelijk 61, 119 en 93 scholen. We zien dat de scholen in 2016 iets lagere scores toekennen dan in de twee andere jaren. In 2017 is een duidelijk opwaartse trend zichtbaar op alle beloftes. Belofte 4, die gaat over zorgvuldige overdracht van leerlingen, is op nagenoeg alle scholen op orde. Beloftes 5 (monitoren van leerlingenontwikkeling), 6 (afstemmen van onderwijs op verschillen in ontwikkeling van leerlingen) en 9 (kennis en vaardigheden t.a.v. lichte interventies) worden overwegend het minst hoge gescoord. Nog steeds heeft meer dan 80% van de scholen dit op orde, zo geven zij bij de zelfevaluatie aan.

Bij beloftes 5, 9 en 2 (een veilig pedagogisch klimaat) zien we de grootste standaardafwijkingen. Dat wil zeggen dat de onderlinge verschillen tussen de scholen bij deze drie beloftes het grootst zijn. 52 van de 93 scholen scoren gemiddeld over alle beloftes 90% of hoger. Op ruim de helft van de scholen is in 2017 de basisondersteuning dus vrijwel geheel op orde.

Brede onderzoek leerlingenstromen

- We zien dat de gemiddelde reisafstand die leerlingen van sbo-scholen tussen school en thuis afleggen is gedaald.
- We zien dat het grensverkeer afneemt.
- Het aandeel van de uren die t.b.v. arrangementen binnen de basisondersteuning wordt ingezet, is in 2017 licht gedaald ten opzichte van 2016. Het aandeel van de middelen is stabiel. Het totaal aantal uren binnen arrangementen is in dezelfde periode overigens flink toegenomen. In absolute zin is het aantal uren dat bij arrangementen binnen de basisondersteuning is ingezet ook toegenomen. In relatieve zin nam het vanwege de tot stijging aan ureninzet echter af.
- De leerlingenprognoses verschillen tussen de gemeenten en werkgebieden. Uit cijfers van het Arbeidsmarktplatform blijkt dat de gebieden Amersfoort 2 en 3 groeien.
- De behoefte aan jeugdhulp in de regio is over de laatste jaren toegenomen. De vraag is het grootst in de gemeente Amersfoort.

Tevredenheidsonderzoeken

Uit het tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de schoolbestuurders uit de alv van SWV de Eem en de directie blijkt dat de schoolbestuurders in algemene zin redelijk tevreden zijn over het niveau van de basisondersteuning binnen de schoolbesturen. Opvallend is dat de schoolbestuurders gemiddeld genomen meer tevreden zijn over het niveau van de basisondersteuning dan de directie van SWV de Eem. Beide groepen waarderen de samenwerking met zorg en wijkteams lager dan de andere onderwerpen van het onderzoek.

Overig

Op de website van de Onderwijsinspectie zijn in januari 2018 geen scholen in een van de zes gemeenten vermeld met een aangepast toezichtarrangement ten aanzien van de basiskwaliteit. Er zijn dus geen (zeer) zwakke scholen binnen het samenwerkingsverband.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Scholen krijgen tot 1 augustus 2018 de mogelijkheid om de implementatie van de basisondersteuning te borgen en te zorgen voor adequate borging.
 - In de tweede helft van schooljaar 2017/'18 wordt het niveau van de basisondersteuning nader onderzocht, waardoor we nog geen uitspraak kunnen doen over het huidige niveau van de basisondersteuning op de scholen.
 - Wel kunnen we zeggen dat de schoolbestuurders binnen het samenwerkingsverband positiever zijn over het niveau van de basisondersteuning dan de directie van het samenwerkingsverband.
 - De totale omvang van de inzet in uren en middelen van arrangementen is in 2017 toegenomen. Met name bij de arrangementen in uren zien we dat deze stijging vooral zit in arrangementen die het niveau van de basisondersteuning overstijgen.
 - Arrangementen binnen de basisondersteuning zijn met name arrangementen in uren. Dit aantal is in absolute zin niet afgenomen van 2016 op 2017. Dit kan erop duiden dat scholen in aanloop naar augustus 2018 extra inzetten op het versterken van de basisondersteuning. Dat 10% van het aantal uren dat binnen arrangementen wordt ingezet, ingezet wordt binnen de basisondersteuning kan ook duiden op een andere ontwikkeling, namelijk dat de basisondersteuning nog niet overal is geborgd en geïmplementeerd.
 - Uit de zelfevaluatie die de scholen hebben ingevuld blijkt dat er verschillen zijn tussen de tien beloftes. Nagenoeg alle scholen dragen leerlingen zorgvuldig over. Continue monitoring van leerlingenontwikkeling, vroegtijdig signaleren van extra behoeften en kennis en vaardigheden voor lichte interventies zijn op 4 van de 5 scholen op orde, zo geven scholen zelf aan. Verder blijkt dat over de afgelopen jaren steeds meer scholen aangeven de basisondersteuning op orde te hebben. Wel zien we verschillen tussen de tien beloftes en tussen de scholen. In 2017 is op ruim de helft van de scholen de basisondersteuning voor meer dan 90% op orde.
- b Er worden geen arrangementen op uitvoeringsniveau afgegeven binnen de basisondersteuning, alleen op expertise-ondersteuning.
 - Er worden arrangementen aangevraagd binnen de basisondersteuning. Ongeveer 10% van het totaal aantal uren dat binnen arrangementen is ingezet valt hieronder. Deze worden ingevuld met expertise-ondersteuning. Er worden ook middelen uitgekeerd via arrangementen binnen de basisondersteuning. In 2017 is dit aandeel wat toegenomen ten opzichte van 2016.
- c Vanaf 1 augustus 2016 worden besturen op de hoogte gesteld wanneer er ondersteuningsvragen binnen de basisondersteuning worden gesteld.
 - Met schoolbesturen worden gesprekken gevoerd als dit aan de hand is. In het jaarverslag van 2016 beschrijft het samenwerkingsverband ook duidelijk dat dit gebeurt.
- d Er worden geen arrangementen meer gehonoreerd binnen de basisondersteuning, vanaf 1 augustus 2018.
 - Deze datum ligt in de toekomst, er is nog geen uitspraak te doen over de realisering hiervan.
- e Per 1 augustus 2018 evalueert het swv het niveau van basisondersteuning.

- In de tweede helft van schooljaar 2017/'18 wordt een grote eindevaluatie van het niveau van de basisondersteuning uitgevoerd. In de jaarverslagen wordt, op basis van de zelfevaluatie die de scholen uitvoeren, jaarlijks een tussenevaluatie beschreven.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- De scholen geven zelf aan dat zij er in ruime mate in slagen het niveau van basisondersteuning te realiseren, zo blijkt uit de zelfevaluatie. Dat is een mooi uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van passend onderwijs in de regio, zeker als de eindevaluatie dit positieve beeld bevestigt. Wellicht is het interessant om de scholen die hierin succesvol zijn de kans te geven hun lessen te delen met de andere scholen binnen het samenwerkingsverband.
- In ongeveer 10% van de gevallen worden arrangementen binnen de basisondersteuning aangevraagd. Het is de vraag of deze ingezet worden om het niveau van de basisondersteuning duurzaam te verhogen, of dat deze arrangementen nodig zijn in de uitvoering van de basisondersteuning. Indien dit laatste het geval is, geldt dat het tot risico's leidt i.r.t. de haalbaarheid en realisering van de beleidsafpraak dat per 1 augustus 2018 op iedere school het niveau van de basisondersteuning op orde is.
- De onderdelen van de basisondersteuning die het minst hoog worden gescoord gaan over het monitoren van leerlingen, het afstemmen van het onderwijs op hun behoefte en de kennis en vaardigheden t.a.v. lichte interventies. Inhoudelijk hangen deze drie onderdelen samen. Monitoren van de ontwikkeling van leerlingen en kennis en vaardigheden van lichte interventies zijn voorwaardelijk om te komen tot een goede afstemming van het onderwijs op de behoefte van deze leerlingen.
- Belofte 10 van de basisondersteuning gaat over de samenwerking met ketenpartners. Nu enige ervaring is opgedaan met de decentralisaties in het sociaal domein en blijkt dat het aantal leerlingen met jeugdhulp stijgt, is deze context anders dan bij het opstellen van het huidige ondersteuningsplan. Ook wordt het thema impactvoller. Tegelijkertijd ontstaat hier een mooie kans aangezien de decentralisatie in zowel het sociaal domein als met passend onderwijs ervoor hebben gezorgd dat er meer beleid regionaal wordt ontwikkeld dan voorheen, toen landelijk beleid de standaard was.

2 Duidelijke ondersteuningsroute in de regio

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

De ondersteuningsstructuur helpt de scholen aangesloten bij SWV de Eem om te komen tot passend onderwijs. Volgens deze structuur worden eerst voorzieningen in het eigen schoolbestuur benut, daarna die in het werkgebied en dan wordt opgeschaald naar het niveau van het samenwerkingsverband.

Bij SWV de Eem werken we gebiedsgericht. De onderwijsondersteuners spelen hierbij een belangrijke rol. Middels een opschalingsmodel wordt vroegtijdig en snel passende ondersteuning geboden wanneer dit nodig is.

Handelingsgericht werken is een essentieel onderdeel van de omslag in denken en handelen die nodig is in het onderwijs. Het samen vaststellen van de onderwijsbehoeften van een kind en de besluitvorming die daarop volgt, is doelgericht, systematisch, inzichtelijk en transparant.

Het samenwerkingsverband heeft tot doel om:

- a een heldere ondersteuningsstructuur en -route te hebben, zodat bij een ondersteuningsvraag snel adequate ondersteuning geboden wordt;
- b de ondersteuningsstructuur die bij de start van passend onderwijs is opgezet, geregeld (zeker in de beginperiode) te evalueren om de doelmatigheid en effectiviteit te kunnen borgen.

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Het is duidelijk voor iedereen hoe de ondersteuningsroute in elkaar zit.
- Gebiedsindeling SWV
 - tevredenheid scholen
 - tevredenheid onderwijsondersteuners
 - afstemming en samenwerking met wijken gemeenten
- Tevredenheid van ouders over de begeleiding naar een TLV en plaatsing op het S(B)O.
- Tevredenheid van scholen over de begeleiding naar een TLV en plaatsing op het S(B)O.
- Tevredenheid van IB'ers en directeuren over netwerken vanuit het SWV.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

In 2014 is gewerkt aan het verhelderen van procedures en afspraken. Hiertoe heeft het samenwerkingsverband banners en flowcharts ontwikkeld. Daarnaast is begonnen met het voorbereiden van tevredenheidsonderzoeken. Deze zijn in schooljaar 2017/'18 uitgevoerd. De focus lag in 2014 op de gemeente Amersfoort en de aansluiting met de wijkteams daar. In 2015 heeft SWV de Eem deze werkwijze gecontinueerd.

Uit gesprekken met scholen en de ervaringen met de aanvragen die zijn gedaan, concludeerde het samenwerkingsverband in de jaarverslagen van 2015 en 2016 dat de ondersteuningsroutes helder zijn. In IB-directiedagen worden veranderingen besproken en doorgewerkt. Afwezigingen worden hierbij achteraf geïnformeerd.

2 Analyse per bron

Brede onderzoek leerlingenstromen

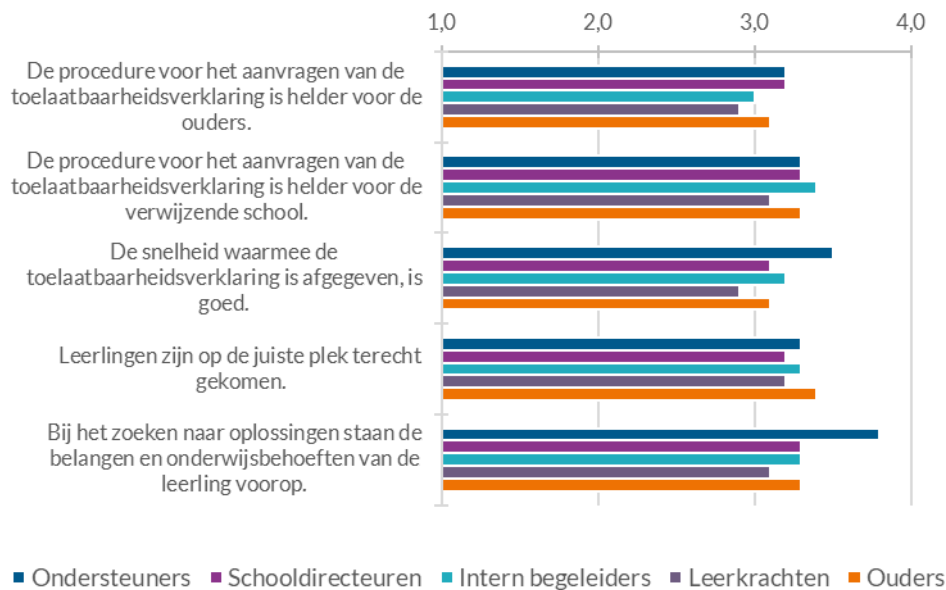
Het brede onderzoek biedt weinig aanknopingspunten om deze doelstelling mee te evalueren. Wel zien we dat in de loop der jaren een verfijning van de administratie heeft plaatsgevonden, op basis van de opgedane ervaringen.

Bij deze ambitie spreekt het samenwerkingsverband onder andere uit gebiedsgericht te willen werken. Het brede onderzoek biedt veel inzicht in de ontwikkelingen van de verschillende werkgebieden, over de afgelopen jaren.

- Sommige gebieden krimpen en andere groeien. De groei is het sterkst in Amersfoort 2 en 3 en in Woudenberg. De krimp in Amersfoort 1 en Soest.
- Leerlingen in Amersfoort, Leusden en Woudenberg maken meer gebruik van jeugdhulp dan de andere gemeenten.
- In Amersfoort 2 worden relatief gezien de meeste tlv-en aangevraagd. In dit gebied wordt minder van arrangementen gebruik gemaakt. In 2017 vielen er relatief veel binnen de basisondersteuning, in vergelijking met de andere gebieden.
- Vooral in Amersfoort 3 zitten veel gewichtenleerlingen. Deze scholen zullen in sterkere mate te maken krijgen met bezuinigingen hierop dan de andere regio's.
- Buiten Amersfoort worden relatief minder tlv-en aangevraagd.
- In Baarn/Soest/Soesterberg wordt juist meer gebruik gemaakt van arrangementen.

Tevredenheidsonderzoeken

Tevredenheid over tlv-en

- a Het is duidelijk voor iedereen hoe de ondersteuningsroute in elkaar zit.
 - Hiernaar gevraagd geven met name ouders en leerkrachten die met de activiteiten van SWV de Eem in aanraking zijn gekomen aan eigenlijk niet zo goed te weten wat de rol van SWV de Eem is.
 - De tlv-procedure is voor scholen helderder dan voor ouders, zo geeft men aan. Dit geldt ook voor de aanvraagprocedure van arrangementen.
 - Informatie over de inzet van expertise is helder, zo geeft men aan. Wel zou het aanvraagproces iets efficiënter kunnen.
- b Gebiedsindeling SWV
 - tevredenheid scholen
 - ▶ We zien dat schoolleiders en intern begeleiders tevreden zijn over SWV de Eem. Over het algemeen kent men een 7,5 toe. Leerkrachten zijn ook tevreden, maar iets minder. Zij geven een 6,9.
 - tevredenheid onderwijsondersteuners
 - ▶ De onderwijsondersteuners geven gemiddeld een 7,8. Met name over de tlv-en en over het professionaliseringsaanbod zijn zij tevreden.
 - afstemming en samenwerking met wijken gemeenten
 - ▶ Over de ondersteuning vanuit wijkteams bij arrangementen is men wat minder tevreden.
 - ▶ Met name het de schoolbestuurders uit de alv van het samenwerkingsverband zijn kritisch op de geboekte resultaten op dit thema.
- c (en d) Tevredenheid van ouders en scholen over de begeleiding naar een TLV en plaatsing op het S(B)O.
 - Over de informatievoorziening aan het bestuur, vanuit het samenwerkingsverband zijn directie en de schoolbestuurders uit de alv gemiddeld tevreden.
 - De stakeholders: ouders, schoolleiders, ib-ers, leerkrachten en onderwijsondersteuners van SWV de Eem zelf, zijn bij alle activiteiten die in het tevredenheidsonderzoek zijn geëvalueerd erg tevreden over de communicatie.
 - Leerlingen komen ook op de juiste plek terecht, wanneer er een tlv voor hen wordt aangevraagd. Dat geven alle vijf stakeholdergroepen aan bij het tevredenheidsonderzoek. Zie bovenstaande figuur.
 - Over de snelheid waarmee een tlv of arrangement wordt afgegeven verschillen de meningen enigszins. Leerkrachten en ouders zijn hierover wat minder tevreden dan ib-ers en onderwijsondersteuners.
- e Tevredenheid van IB'ers en directeuren over netwerken vanuit het SWV
 - Het professionaliseringsaanbod van SWV de Eem bevalt goed, zo geeft men aan. Men is hierover meer tevreden dan over de IB-kring en de directiebijeenkomsten.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Een heldere ondersteuningsstructuur en -route, zodat bij een ondersteuningsvraag snel adequate ondersteuning geboden wordt.
 - Het samenwerkingsverband heeft hier stevig op ingezet. Over de helderheid van de ondersteuningsroutes, voor zowel tlv-en als arrangementen zien we dat men tevreden is. Ook is de ondersteuning adequaat. De snelheid waarmee wordt gehandeld, wordt erg wisselend beoordeeld. Leerkrachten en ouders zijn hierover kritischer.
- b De ondersteuningsstructuur die bij de start van passend onderwijs is opgezet, wordt (zeker in de beginperiode) geregeld geëvalueerd om de doelmatigheid en effectiviteit te kunnen borgen.
 - In de jaarverslagen wordt in dit kader niet expliciet melding gemaakt van het aanpassen van de ondersteuningsstructuur. Wel vermeldt SWV de Eem dat op basis van gesprekken en ervaringen met aanvragen dat de ondersteuningsstructuur helder is.

Overige conclusies

- Het brede onderzoek laat zien dat er grote verschillen zijn tussen de gebieden binnen de regio. Deze verschillen komen tot uiting middels beleid waarbij gedifferentieerd wordt tussen scholen, bijvoorbeeld via schoolarrangementen.
- Men is minder tevreden over de meerwaarde van samenwerking met wijkteams. Dit geldt voor alle referentiegroepen.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- De ondersteuningsroutes zijn helder, zo blijkt uit het tevredenheidsonderzoek. Dit is een mooie opbrengst, gezien de inzet hierop vanuit het samenwerkingsverband. Het ligt dan ook in de lijn der verwachting dat het samenwerkingsverband ook in de toekomst dezelfde mate van aandacht aan communicatie en helderheid blijft schenken.
- De leerlingenontwikkeling per werkgebied is erg verschillend. Met name in Amersfoort is een groei te verwachten. Daar zal de vraag naar extra ondersteuning dus naar verwachting toenemen, terwijl die in andere gebieden binnen het samenwerkingsverband waarschijnlijk zal dalen.
- Een interessante beleidsafweging is of het al dan niet wenselijk is om beleidsmatig te differentiëren tussen de werkgebieden in plaats van uniformiteit na te streven.
- Wanneer SWV de Eem inzet op integraliteit op de werkvloer tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp, zal ook in de praktijk de meerwaarde van samenwerking meer gevoeld moeten worden. Dit is een grote uitdaging. Het is dus van belang dat bij de ontwikkeling van nieuw beleid, hier

3 Handelingsgericht arrangeren: gerichte toewijzing van ondersteuning

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Arrangeren is het matchen van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte (van de leerling, de groep, de leraar, de school, in een gezin of gebied) met het daarbij passende onderwijs- en ondersteuningsaanbod. Deze manier van arrangeren sluit goed aan bij de historie in de regio, bij de brede definitie van arrangeren en bij de uitgangspunten van het handelingsgerichte werken op de scholen, zoals beschreven in de basisondersteuning. Arrangeren is dus een proces waarin school, ouders en ondersteuningsteam samen met de leerling tot de meest optimale oplossing voor de leerling proberen te komen. De overgang van het regulier onderwijs naar het SBO of SO verloopt via de onderwijsondersteuner en het MDT van het samenwerkingsverband. Deze procedure is uitgewerkt in een flowchart.

Resultaten en doelstellingen:

- Voor iedere leerling is binnen zes weken na indienen van een ondersteuningsvraag een passend onderwijsaanbod (ervan uitgaande dat binnen de basisondersteuning alles gedaan is wat nodig was voor deze leerling).
- Per 1 augustus 2016 is het verwijzingspercentage SBO gedaald naar landelijk gemiddeld niveau.
- Gedurende de looptijd 1 augustus 2016 - 1 augustus 2018 daalt het verwijzingspercentage SBO tot onder het landelijk gemiddelde.
- Het verwijzingspercentage SO blijft minimaal onder het landelijk gemiddelde niveau.
- Het omlaag brengen dan wel stabiliseren van het verwijzingspercentage naar het SO en SBO gaat hand in hand met de toename van arrangementen (boven de basisondersteuning) in het regulier onderwijs, ondersteund door SO en SBO.
- Er zijn geen klachten die leiden tot uitspraken van de geschillencommissie, waaruit blijkt dat SWV de Eem onjuist gehandeld zou hebben.

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Inzicht in de extra ondersteuning die wordt geboden.
- Inzicht in het aantal en de aard van klachten.
- Evaluatie van extra ondersteuning:
 - ouders, school en onderwijsondersteuner (en evt. lid expertisepool) evalueren het arrangement (onderscheid proces en inhoud). Doel: een respons van 80%, waarvan 80% een positieve beoordeling geeft;
 - ouders, school en onderwijsondersteuner evalueren de TLV-procedure (onderscheid proces en inhoud). Doel: een respons van 40%, waarvan 80% een positieve beoordeling geeft.
- Zicht op aantal kinderen in het SO en SBO:
 - aantal aanvragen voor TLV's (per school, wijk, bestuur);
 - aantal afgegeven TLV's (uitgesplitst naar categorie, wijk en schoolbestuur);
 - totaal aantal leerlingen in het SBO en SO;
 - aantal terugplaatsingen (SO naar SBO en SBO naar regulier onderwijs).

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

In 2014 heeft men ingezet op een goede registratie van de indicatoren en de terugkoppeling daarvan in managementrapportages. Hierbij gaat het onder andere over kenmerken van de leerlingenpopulatie, inzet van middelen binnen arrangementen en het s(b)o en de afgegeven tlv-en. Ook wordt in MDT's op casusniveau geëvalueerd.

In 2015 constateert het samenwerkingsverband dat een ondersteuningsaanbod binnen 6 weken zeker haalbaar is, maar in de praktijk niet altijd reëel is. In ongeveer de helft van de gevallen vindt een eerste gesprek binnen vier weken na een aanvraag plaats. Daar waar dit wel lukt, hebben de scholen de basisondersteuning op orde en is er handelingsgericht gewerkt. Ook wordt terecht onderscheid gemaakt tussen een deelname- en verwijspercentage. Alleen het deelnamepercentage wordt weergegeven. Deze lag iets boven het landelijk gemiddelde in het sbo en so. Men heeft er tevens vertrouwen in dat de dalende trend (die op dat moment zichtbaar is) zich doorzet, waardoor doelstelling C behaald kan worden. Er zijn geen klachten.

In 2016 bekrachtigt het samenwerkingsverband de constatering dat daar waar scholen de basisondersteuning op orde hebben en een aanvraag doen, dit binnen zes weken tot een passend aanbod leidt. Daarnaast constateert het samenwerkingsverband een stijgende trend in de deelname aan het sbo. Daarnaast worden er meer arrangementen boven de basisondersteuning ingezet. Ook signaleert men een verschil tussen de stad Amersfoort en de andere gebieden. Er is een

extra doelstelling toegevoegd. Deze heeft betrekking op het moment in het schooljaar dat extra ondersteuning wordt aangevraagd door de scholen. Voor de zomervakantie bestaat namelijk een grote piek.

2 Analyse per bron

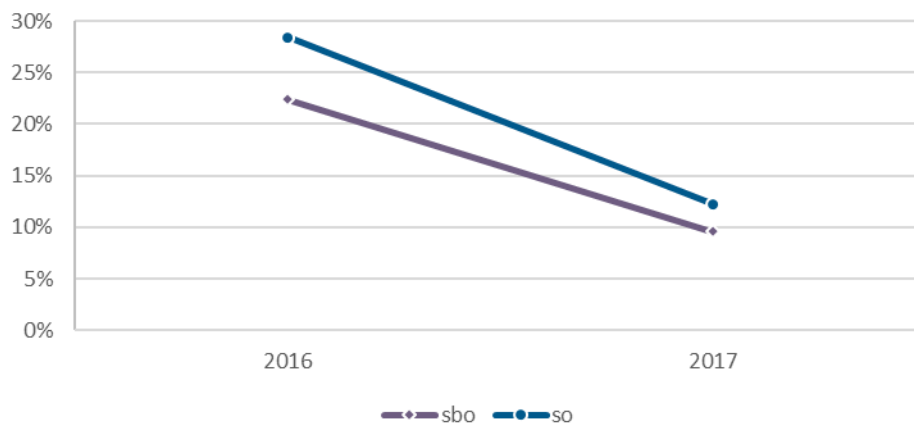
Brede onderzoek leerlingenstromen

- De deelname aan het so en sbo is de afgelopen jaren gestegen. Met name in het sbo zien we dat de deelname in SWV de Eem hoger is dan landelijk gemiddeld.
- In vergelijking met samenwerkingsverbanden van vergelijkbare grootte zien we dat de deelname in SWV de Eem aan het so en sbo relatief hoog was, en dit nog steeds is.
- Het aantal aangevraagde arrangementen is de afgelopen jaren toegenomen. In 2017 is de totale omvang van de financiële middelen die hiermee gemoeid zijn 13% hoger dan in 2016. Ook is de looptijd van de arrangementen langer geworden.
- Terugplaatsingen vanuit het so of sbo vinden in het samenwerkingsverband minder vaak plaats dan landelijk gemiddeld is. In het algemeen valt te stellen dat opstroom naar s(b)o bovengemiddeld vaak plaatsvindt en afstroom naar (s)bao beneden gemiddeld.
- De ontwikkelingen in aanvragen verschillen tussen wijken en gebieden. In sommige gebieden wordt meer gebruik gemaakt van arrangementen dan in andere gebieden. Soms correleert dit met het aantal tlv-aanvragen, maar soms niet.
- Er stromen in vergelijking met het landelijk gemiddelde relatief veel leerlingen naar méér gespecialiseerdere vormen van onderwijs (s(b)o, dan terug naar minder gespecialiseerde vormen. De stroom van het reguliere basisonderwijs naar het sbo was vorig schooljaar ongeveer 50% hoger dan landelijk gemiddeld is. Met name vanuit het so is de terugstroom naar het (s)bao flink kleiner dan gemiddeld in Nederland, zo blijkt uit onderstaande cijfers uit de onderzoeksrapportage:
 - 0,44% van de leerlingen is van het so naar het bao gegaan, tegenover 1,22% landelijk;
 - 0,65 % van de leerlingen is van het so naar het sbo gegaan, tegenover 2,71% landelijk.

Overig

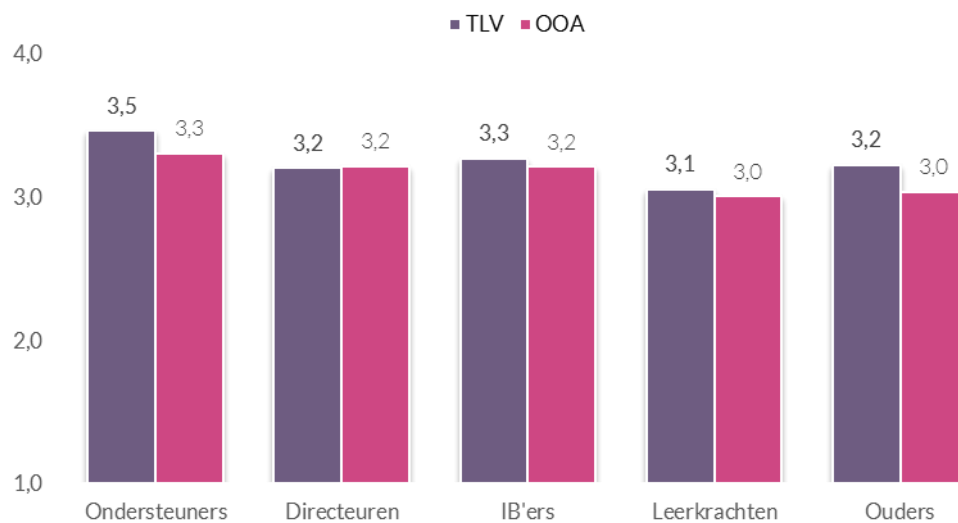
Idealiter gaat een arrangement vooraf aan de aanvraag van een tlv. Op die manier kan een school via een arrangement extra ondersteuning organiseren, zodat een leerling binnen het reguliere onderwijs kan blijven. Wanneer dit onvoldoende effect heeft, is de tlv-route uiteraard beschikbaar. In 2016 zien we echter dat in ongeveer driekwart van de gevallen bij een tlv-aanvraag er geen arrangement aan vooraf ging. In 2017 is dit toegenomen tot negen op de tien gevallen. Dit geldt voor zowel tlv-en voor het sbo als voor het so.

Percentage tlv-aanvragen waar een ooa aan voorafging

Tevredenheidsonderzoeken

- Alle ouders, scholen en ondersteuners die bij een activiteit van het samenwerkingsverband betrokken waren, zijn uitgenodigd mee te werken aan een tevredenheidsonderzoek. De respons was als volgt:
 - Ondersteuners: 80%
 - Schoolleiders: 15%
 - Intern begeleiders: 54%
 - Leerkrachten: 9%
 - Ouders: 20%.
- Gemiddeld genomen is de respons in het tevredenheidsonderzoek t.a.v. het thema tlv erg positief: ruim een drie op een vierpuntsschaal. Zie onderstaande afbeelding.
- Tlv-en en arrangementen zijn geëvalueerd op drie thema's: communicatie, effectiviteit en ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. In het algemeen wordt de communicatie het hoogst gewaardeerd. Opvallend is dat schoolleiders en IB'ers daarnaast ook erg te spreken zijn over de ondersteuning bij tlv-aanvragen.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Voor iedere leerling is binnen zes weken na indienen van een ondersteuningsvraag een passend onderwijsaanbod (ervan uitgaande dat binnen de basisondersteuning alles gedaan is wat nodig was voor deze leerling).
 - Uit de jaarverslagen blijkt dat dit niet altijd het geval is. De mate van succes is sterk afhankelijk van de mate waarin scholen de basisondersteuning op orde hebben en handelingsgericht arrangeren.
- b Per 1 augustus 2016 is het verwijzingspercentage SBO gedaald naar landelijk gemiddeld niveau.
 - We stellen vast dat de deelname aan het sbo boven het landelijk gemiddelde ligt.
 - Daarnaast is de verplaatsing van leerlingen van het basisonderwijs naar het sbo van schooljaar 2015/'16 op schooljaar 2016/'17 hoger dan landelijk gemiddeld.
- c Gedurende de looptijd 1 augustus 2016 - 1 augustus 2018 daalt het verwijzingspercentage SBO tot onder het landelijk gemiddelde.
 - Alhoewel de looptijd van het ondersteuningsplan nog niet voorbij is, stellen we vast dat deze trend in de afgelopen jaren niet zichtbaar is geworden.
- d Het verwijzingspercentage SO blijft minimaal onder het landelijk gemiddelde niveau.
 - De deelname aan het so is van licht onder het landelijk gemiddelde gestegen naar boven het landelijk gemiddelde. De deelname is op zich licht gestegen en het landelijk gemiddelde is iets gedaald.
 - Daarnaast is de verplaatsing van leerlingen van het (speciaal) basisonderwijs naar het so van schooljaar 2015/'16 op schooljaar 2016/'17 hoger dan landelijk gemiddeld.
- e Het omlaag brengen dan wel stabiliseren van het verwijzingspercentage naar het SO en SBO gaat hand in hand met de toename van arrangementen (boven de basisondersteuning) in het regulier onderwijs, ondersteund door SO en SBO.
 - De afgelopen jaren neemt de inzet in uren en middelen binnen arrangementen toe. Sinds 2016 wordt hierbij geregistreerd of een arrangement boven of in de basisondersteuning valt. Verreweg de meeste uren en middelen worden bij arrangementen boven de basisondersteuning ingezet. We zien in 2017 geen opvallende toe- of afname name van het aandeel arrangementen boven de basisondersteuning.

- In sommige gebieden zien we dat het aantal tlv-aanvragen en arrangements-aanvragen communicerende vaten zijn. Er zijn ook gebieden waar beide toenemen.
 - Verreweg de meeste tlv-aanvragen worden niet voorafgegaan door een arrangement op de basisschool. Dit aantal is in 2017 toegenomen ten opzichte van 2016.
- f Er zijn geen klachten die leiden tot uitspraken van de geschillencommissie, waaruit blijkt dat SWV de Eem onjuist gehandeld zou hebben.
- In de jaarverslagen wordt geen melding gemaakt van klachten.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- Er zijn geen klachten en de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek zijn positief. Dat betekent dat betrokkenen tevreden zijn over de betrokkenheid van SWV de Eem bij de totstandkoming van arrangementen en de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen. Mocht het nieuwe ondersteuningsplan leiden tot nieuwe procedures, dan is het verstandig na te gaan hoe dit de tevredenheid van betrokkenen mogelijk beïnvloed. Het zou immers zonde zijn wanneer nieuwe procedures en werkwijzen zouden leiden tot lagere tevredenheid hierover.
- Binnen het samenwerkingsverband is men er (vooralnog) niet in geslaagd de doelstelling van een onder gemiddelde deelname aan het s(b)o te realiseren. Dit kan op verschillende manieren vervolgd krijgen in het nieuwe ondersteuningsplan. Dit is afhankelijk van de taxatie die het bestuur van het samenwerkingsverband maakt en het gewicht dat men hieraan geeft. Het is dus een bestuurlijke afweging. Wanneer het bestuur er een probleem mee heeft dat deze beleidsdoelstelling niet is behaald, ligt het voor de hand de doelstelling in het nieuwe ondersteuningsplan te handhaven en extra beleid op te formuleren. Wanneer het bestuur de ontwikkeling van de deelname beschouwt als gegeven dat op zichzelf geen probleem is en gewoon kenmerkend voor deze regio, ligt het minder voor de hand om de doelstelling in het nieuwe ondersteuningsplan te handhaven. Althans, niet op dezelfde manier met een kwantitatief doel voor ogen (i.e. onder een landelijk gemiddelde).
- Het is interessant te onderzoeken wat maakt dat deze beleidsdoelstelling niet is behaald. Dit niet om een partij 'de schuld' te kunnen geven, maar om beter te begrijpen hoe de in de dagelijkse praktijk gehandeld wordt en welke afwegingen daarbij worden gemaakt. Nog interessanter zou het zijn om dit te koppelen aan de evaluatie van het niveau van de basisondersteuning. Dit leidt mogelijk tot inzichten waar vervolgens beleid op gemaakt kan worden.
- Omdat de meeste tlv-aanvragen niet voorafgaan door een arrangement, gaan de meeste leerlingen die naar het s(b)o gaan van een plek in de basisondersteuning van de reguliere basisschool direct naar een s(b)o school. Geredeneerd vanuit de piramide, gaan zij direct van een plek onderin de piramide naar de top en slaan zij het midden over. We weten niet precies welke afwegingen er hieromtrent in de praktijk worden gemaakt. Dit is interessant om aan de hand van casussen te onderzoeken.
- Gezien de verschillen tussen de gebieden en wijken binnen SWV de Eem, is het mogelijk interessant om verschil te maken in de aanpak per gebied. Zo vraagt Amersfoort 2 (met relatief veel tlv-aanvragen, weinig arrangementen en relatief veel gewichtenleerlingen) om een andere aanpak dan Baarn/Soest/Soesterberg, zo lijkt het. In B/S/S is namelijk het omgekeerde het geval.

4 Dekkend netwerk aan voorzieningen in onze regio

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Om de zorgplicht waar te kunnen maken en thuiszitten te voorkomen, is het van belang dat alle schoolbesturen voor regulier en speciaal onderwijs binnen de regio met elkaar samenwerken. Deze samenwerking is niet vrijblijvend, maar heeft tot doel gezamenlijk een dekkend aanbod van onderwijsondersteuning in de regio te verschaffen, zodat leerlingen – al dan niet met extra ondersteuning – een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. SWV de Eem moet daarom beschikken over een dekkend netwerk. Elke school actualiseert jaarlijks het schoolondersteuningsprofiel, zodat we goed zicht hebben op de mogelijkheden van de basisscholen en SBO- of SO-scholen. In het kader hiervan voeren we jaarlijks SOP-gesprekken op school en bestuursgesprekken. We maken onderscheid tussen de extra ondersteuningsmogelijkheden van reguliere onderwijscholen en de onderwijsvoorzieningen SO of SBO.

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

- a Het SWV heeft een dekkend netwerk van kwalitatieve voorzieningen, zodat thuisnabij onderwijs kan worden geboden. Dit betreft voorzieningen voor regulier en speciaal (basis)onderwijs binnen maar ook buiten de regio van SWV de Eem.
- b Zicht krijgen op ontwikkelingen die er zijn en in gang moeten worden gezet om een dekkend netwerk thuisnabij te organiseren.
- c SWV de Eem heeft geen thuiszitters (een leerplichtig kind dat ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en dat zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.)

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Het SWV heeft zicht op de extra ondersteuningsmogelijkheden in het SWV en het aanbod per school.
- (Door)ontwikkeling van aanbod voor extra ondersteuning op reguliere scholen.
- Realisering van een dekkend netwerk binnen de grenzen van het SWV.
- Zicht op absoluut verzuimers en thuiszitters. Zicht op het aantal leerlingen met ontheffing van leerplicht en inzicht in de gronden voor ontheffing.
- Zicht op het aantal kinderen dat gebruikmaakt van de regeling leerlingenvervoer.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

In 2014 is begonnen met het analyseren van de schoolondersteuningsprofielen. Tegelijkertijd is begonnen met het afgeven van schoolarrangementen, zodat scholen voor specifieke doelgroepen structureel extra ondersteuning kunnen bieden. Dit is er mede op gericht dat deze leerlingen thuisnabij onderwijs kunnen volgen.

SWV de Eem participeert tevens in verschillende werkgroepen om beter zicht te krijgen op o.a. thuiszitters en gebruik van leerlingenvervoer. Dit heeft onder andere geleid tot afspraken over het registreren en aanleveren van aantallen thuiszitters. Daarnaast spreekt het samenwerkingsverband regelmatig met alle so en sbo-scholen.

In het speciaal onderwijs hebben een aantal fusies en bestuurlijke overdrachten plaatsgevonden. Hierdoor is een groter deel van het so bij Meerkring ondergebracht.

Daarnaast is onderzocht wat maakt dat ongeveer de helft van de leerlingen die in de regio woonachtig is, buiten de regio naar een so-school gaat. Keuzemotieven van ouders die hierbij een rol spelen zijn: reisafstand, voorkeuren voor identiteit of onderwijsconcept en de beschikbaarheid van specifieke voorzieningen.

In 2016 was er een thuiszitter. In 2015 waren er twee leerlingen die meer dan vier weken thuis zaten.

2 Analyse per bron

Brede onderzoek leerlingenstromen

- In 2016 gingen 235 leerlingen die in de Eem wonen buiten het samenwerkingsverband naar het so. In 77% van de gevallen gaan deze leerlingen naar een so-school die middels opting-in bij SWV de Eem is aangesloten.
 - 78 daarvan gaan naar de Van Leersumschool in Zeist. Ook gaan 28 leerlingen naar een niet opting-in school in Zeist (Intermezzo).
 - Dit grensverkeer neemt de afgelopen jaren iets af en het inkomende grensverkeer is in omvang veel groter dan het uitgaande. Dat betekent dat het stijgend aantal leerlingen in het s(b)o afkomstig is van scholen uit het eigen samenwerkingsverband en niet van scholen in andere regio's.

- Het grensverkeer is opvallend hoger dan in Nederland gemiddeld is. Voor het so geldt dat dit ongeveer twee keer zo hoog is als gemiddeld. In het sbo gaat ongeveer 12% van de leerlingen naar een sbo-school buiten de regio. Landelijk is dit percentage 7%. Ook dit ligt dus wat boven het landelijk gemiddelde.
 - ▶ Er gaan 9 sbo-leerlingen en 7 so-leerlingen naar een reformatorische school buiten de regio Eemland.
- SWV de Eem heeft geen thuiszitters (een leerplichtig kind dat ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en dat zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.)
- De leerlingenpopulatie in het sbo is iets verjongd. Met name het aandeel 7- en 8-jarigen is de afgelopen jaren toegenomen. In het so zien we in algemene zin geen verjonging van de populatie.
- De terugstroom van leerlingen van meer gespecialiseerde vormen van onderwijs naar minder gespecialiseerde vormen van onderwijs is lager dan in Nederland gemiddeld is. Dit gaat over leerlingen die van het sbo naar het bao of van het so naar het (s)bao gaan, is Dit verschil is met name opvallend wanneer we kijken naar het aantal leerlingen dat vanuit het so naar het sbo gaat. Binnen SWV de Eem is dit ongeveer een kwart van wat in Nederland gemiddeld is.
- In samenwerking met de gemeente Amersfoort vindt een verdiepend onderzoek plaats met gegevens uit de administratie van de gemeente. Deze komen via een vervolgrapportage beschikbaar. Hierbij gaat het om onder meer gebruik van leerlingenvervoer en om een analyse van leerlingen met een vrijstelling van onderwijs.

Tevredenheidsonderzoeken

- Aan de schoolbestuurders binnen het samenwerkingsverband en aan de directie van SWV de Eem is een drietal vragen voorgelegd over het dekkend netwerk en de ontwikkelingen die hieromtrent plaats hebben gevonden in de afgelopen jaren. Hieruit blijkt dat men vrij positief is over het dekkend netwerk. De directie van het samenwerkingsverband is, in tegenstelling tot de schoolbestuurders, echter enigszins kritisch over de ontwikkelingen die op dit gebied plaats hebben gevonden.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Het SWV heeft een dekkend netwerk van kwalitatieve voorzieningen, zodat thuisnabij onderwijs kan worden geboden. Dit betreft voorzieningen voor regulier en speciaal (basis)onderwijs binnen maar ook buiten de regio van SWV de Eem.
 - Verreweg het grootste gedeelte van de leerlingen die onder verantwoordelijkheid van SWV de Eem vallen en naar een s(b)o school gaan, doen dit bij een voorziening die deel uitmaakt van het samenwerkingsverband. Wanneer de school niet binnen de geografische grenzen van SWV de Eem ligt, is dit via opting-in geregeld.
 - Het aantal so-leerlingen, en in mindere mate ook het aantal sbo-leerlingen, dat naar een school gaat die buiten de geografische grenzen van het samenwerkingsverband ligt, is flink hoger dan in Nederland gemiddeld is.
- b Zicht krijgen op ontwikkelingen die er zijn en in gang moeten worden gezet om een dekkend netwerk thuisnabij te organiseren.
 - Er heeft zich een aantal verschuivingen voorgedaan binnen het so-aanbod in de regio. Een aantal scholen is naar stichting Meerkring overgegaan. Deze hebben op zich niet geleid tot een (grote) afname van het aantal so-leerlingen dat buiten het samenwerkingsverband naar school kan gaan.
 - De schoolbestuurders zijn meer tevreden over deze ontwikkelingen dan de directie van SWV de Eem.
- c SWV de Eem heeft geen thuiszitters (een leerplichtig kind dat ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en dat zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.)
 - In 2015 en 2016 waren er bijna geen thuiszitters.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- De meeste leerlingen die buiten de regio naar het so gaan, gaan naar een school die via opting-in is aangesloten bij het samenwerkingsverband. Het is verstandig om te blijven monitoren welke scholen de so-leerlingen die buiten het samenwerkingsverband naar het so gaan, bezoeken en of dit ertoe zou kunnen leiden dat er nieuwe of andere so-instellingen bestuurlijk bij SWV de Eem aangesloten zouden moeten raken.
- Er zijn relatief veel so-leerlingen die buiten de regio naar school gaan. Ook zien we dat degenen die verantwoordelijk zijn voor een dekkend aanbod, i.e. de schoolbestuurders, positief zijn over het dekkend aanbod in de regio en de ontwikkelingen die de afgelopen jaren plaats hebben gevonden op dit terrein. In het huidige ondersteuningsplan wordt gesproken over 'zicht krijgen op ontwikkelingen die in gang gezet moeten worden om een dekkend netwerk thuisnabij te organiseren'. Hieruit zou men kunnen concluderen dat het dekkend netwerk destijds niet thuisnabij genoeg georganiseerd was. Gezien het relatief grote aantal leerlingen dat naar een s(b)o-school buiten de regio gaat, concluderen we dat op dit moment dit element van het dekkend netwerk niet meer thuisnabij georganiseerd is dan toen. Het is, gezien de schoolbestuurlijke tevredenheid op dit thema, dan ook de vraag hoe ambitieus het nieuwe ondersteuningsplan kan zijn ten aanzien van de thuisnabijheid van het dekkend aanbod.

5 Samenwerking met ouders: een partnerschap

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Alleen door samenwerking met ouders kunnen we zorg dragen voor de optimale ontwikkeling van ieder kind. Ouders worden intensief betrokken binnen SWV de Eem; op schoolniveau en samenwerkingsverbandniveau. Dit varieert van het formele partnerschap rondom medezeggenschap tot de actieve betrokkenheid van ouders bij het onderwijsleerproces van hun kind(eren). Ouderbetrokkenheid is een van de pijlers van het handelingsgericht werken binnen SWV de Eem. Het samenwerkingsverband wil een open en transparante samenwerking met ouders realiseren. Daarom zorgen we voor voorlichting en informatievoorziening, begeleiding en degelijke inspraakregelingen (formeel en informeel).

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

Het samenwerkingsverband heeft tot doel een open en transparante samenwerking met ouders te realiseren. Daarom zorgt het SWV voor voorlichting en informatievoorziening en degelijke inspraakregelingen (formeel en informeel).

- a Het is voor ouders duidelijk waar zij terecht kunnen met vragen t.a.v. extra ondersteuning voor leerlingen.
- b Het SWV voert een actief voorlichtingsbeleid aan ouders.
- c Ouders zijn tevreden over hun inbreng bij de aanvraag van een TLV of arrangement.
- d Ouders zijn tevreden over hun formele inspraakmogelijkheden (via OPR).

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- analyse van vragen gesteld aan het Informatie Punt Passend Onderwijs voor Ouders (IPPOO) van het SWV;
- inspraak van ouders via de OPR;
- tevredenheid van ouders over hun inbreng in het proces van arrangeren van hun kind en de communicatie en informatieverstrekking vanuit het SWV;
- inspraak van ouders bij het vaststellen van het SOP van scholen.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

Uit de jaarverslagen blijkt dat de ondersteuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband tevreden is over de wijze waarop het huidige ondersteuningsplan tot stand is gekomen, en hun betrokkenheid in het ontwikkelproces. De Inspectie heeft dit bij hun bezoek bevestigd. Daarnaast evalueert de OPR zelf ook geregeld. Hieruit blijkt dat ouders tevreden zijn over de formele inspraak middels de OPR.

Om ouders een plek te geven waar zij met al hun vragen terecht kunnen, is het Informatiepunt Passend Onderwijs voor Ouders (IPPOO) ingericht. Deze is ook goed vindbaar via online zoekmachines. Ook hier hiertoe een sectie op de website van het samenwerkingsverband ingericht. Over de jaren wordt het IPPOO steeds meer gevonden, zo blijkt uit de registratie van SWV de Eem. In 2016 is er 226 keer telefonisch contact gezocht. Het vaakst gebeurde dit door ouders, maar het aandeel professionals (uit bijvoorbeeld de zorg of van wijkteams) is stijgende. SWV de Eem heeft ook de aard van de contacten geanalyseerd. In ongeveer de helft van de gevallen ging het om informatie over procedures of algemene zaken. In minder dan de helft van de gevallen ging het om enige vorm van onvrede, die telefonisch kenbaar gemaakt werd. In alle gevallen (mits er toestemming is verleend), heeft het samenwerkingsverband deze opgevolgd en waar mogelijk opgelost. In 2017 heeft een tevredenheidsonderzoek onder ouders plaatsgevonden. Tot die tijd evalueerde het samenwerkingsverband mondeling met ouders. Daaruit bleek dat ouders doorgaans tevreden zijn over hun inbreng bij tlv- of arrangementsaanvragen. Deze inbreng is tevens vastgelegd in procedures en werkwijzen. Zo zijn ouders bijvoorbeeld altijd aanwezig bij in ieder geval het startgesprek, maar bij voorkeur ook bij meerdere gesprekken.

Voor ouders worden tevens informatie- en inspiratieavonden georganiseerd. Deze worden goed bezocht.

2 Analyse per bron

Tevredenheidsonderzoeken

- De respons onder ouders was met 252 ouders in absolute zin hoog te noemen. Alle ouders die contact hebben gehad met SWV de Eem zijn uitgenodigd om mee te werken aan het tevredenheidsonderzoek. Het responspercentage was 20%. In het onderzoek zijn de verschillende activiteiten van het samenwerkingsverband onderzocht. Bij ouders ging dit om tlv-aanvragen, arrangements-aanvragen, het IPPOO en de inspiratieavonden. Met name bij de tlv- en arrangements-aanvragen was de respons onder ouders, met respectievelijk 79 en 135 respondenten, erg hoog. Het aantal respondenten voor het IPPOO en de inspiratieavonden was een stuk lager, waardoor we deze buiten beschouwing laten.
- In algemene zin zijn de ouders ook erg tevreden. Doorgaans even of meer tevreden dan de leerkrachten van de scholen. Bij de tlv- en arrangements-aanvragen bestond het onderzoek uit drie thema's: communicatie, effectiviteit en ondersteuning. Ouders waardeerde alle drie ongeveer even hoog.
- Ouders zijn erg tevreden over de mate waarin de belangen van hun kind leidend zijn in de aanvraagprocessen. Ook verliepen de contacten prettig en waren de procedures voor een tlv-aanvraag helder.
- Zo geeft 90% van de ouders aan gehoord te worden bij een tlv-aanvraag, 84% dat SWV de Eem hun kind goed heeft geholpen bij een arrangements-aanvraag en 87% dat hun kind met een arrangement nu beter wordt geholpen op school.
- Leerlingen komen vaak op de school van voorkeur terecht, en ouders hebben er vertrouwen in dat hun kind hiermee de juiste ondersteuning heeft gekregen.
- Ouders zijn nog minder goed op de hoogte van wat de rol van het samenwerkingsverband is in de regio. 67% van de ouders geeft aan dat zij, voordat ze zelf met SWV de Eem te maken kregen, niet wisten wat het samenwerkingsverband doet.
- Ouders zijn overwegend meer tevreden bij een tlv-aanvraag dan bij de aanvraag van een arrangement. Bij arrangementen zijn ouders wat minder tevreden over de helderheid van procedures, hoe goed men door het IPPOO is geholpen en hoe goed ouders hun kind kunnen helpen bij school. Daarnaast zijn ouders wat minder tevreden over de passende opvoed- en opgroei-ondersteuning die zij zelf tijdens het arrangement hebben gekregen.
- De snelheid waarmee een tlv of arrangement wordt afgegeven is een aspect waar men wat minder tevreden over is

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Het is voor ouders duidelijk waar zij terecht kunnen met vragen t.a.v. extra ondersteuning voor leerlingen.
 - Ouders weten SWV de Eem te vinden. Dit blijkt wel uit de vele telefoontjes die het IPPOO krijgt. Echter, twee-derde van de ouders die hebben meegedaan aan het tevredenheidsonderzoek wisten voordat zij met SWV de Eem te maken kregen niet wat het samenwerkingsverband doet.
 - De online vindbaarheid van het IPPOO is goed, zo blijkt uit de jaarverslagen. Ouders met vragen over passend onderwijs kunnen dus relatief eenvoudig bij SWV de Eem terecht komen.
- b Het SWV voert een actief voorlichtingsbeleid aan ouders.
 - SWV de Eem onderneemt verschillende activiteiten om ouders te informeren over passend onderwijs in het algemeen, over procedures en over bijvoorbeeld de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek.
 - De inspiratieavonden die SWV de Eem organiseert, worden goed bezocht door ouders.
- c Ouders zijn tevreden over hun inbreng bij de aanvraag van een TLV of arrangement.
 - Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat ouders tevreden zijn over hun inbreng, en over de uitkomst van een aanvraagprocedure.
- d Ouders zijn tevreden over hun formele inspraakmogelijkheden (via OPR).
 - De OPR evalueert jaarlijks. Hieruit blijkt dat ouders tevreden zijn over de formele inspraakmogelijkheden. De Inspectie heeft dit bij hun bezoek bevestigd.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- Zeker in de beginperiode heeft het samenwerkingsverband grondig geëvalueerd hoe de online vindbaarheid bij ouders, leerkrachten en andere partners ervaren werd. Dit was positief. Mogelijkerwijs biedt de technologische ontwikkeling van de laatste jaren nieuwe mogelijkheden om deze online vindbaarheid verder te versterken.
- Ouders die via een aanvraagprocedure met het samenwerkingsverband in aanraking komen geven aan van tevoren niet zo goed te weten wat SWV de Eem doet. Dat gaat dus over ouders zonder een actieve betrokkenheid bij een van de kernactiviteiten van het samenwerkingsverband. Dit hoeft niet automatisch te betekenen dat in het nieuwe ondersteuningsplan wordt ingezet op het vergroten van de bekendheid onder alle ouders. Het samenwerkingsverband kan ook een soort tweedelijnsfunctie vervullen, waarbij de scholen het primaire contact ten aanzien van passend onderwijs in de regio met ouders onderhouden.

6 Samenwerking met ketenpartners vanuit eigen verantwoordelijkheid

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

SWV de Eem faciliteert door zorg te dragen voor een regiobrede, eenduidige aanpak en door afspraken te maken op beleids- en uitvoeringsniveau met verschillende ketenpartners. Het samenwerkingsverband verbindt de juiste partijen om het onderlinge en externe netwerk op te bouwen en te versterken en thuisnabij passend onderwijs voor leerlingen mogelijk te maken.

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

- a Het samenwerkingsverband wil samenwerken met ketenpartners. Belangrijk is om vast te stellen welke verantwoordelijkheid bij welke partner ligt. Alleen dan voorkom je dat leerlingen tussen voorzieningen terecht komen. Eén kind, één gezin, één plan en één aanpak. SWV de Eem werkt samen met verschillende partners om passend onderwijs te realiseren. Naast de partijen die in het samenwerkingsverband deelnemen (scholen, besturen PO en S(B)O) zijn er relaties met de voorschoolse voorzieningen, het voortgezet onderwijs, voorzieningen voor speciaal onderwijs cluster 1 en 2 en de gemeenten (wijkteams, jeugdzorg en OOGO).

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Goede samenwerking met partners in de voorschoolse periode.
- Goede samenwerking met het voortgezet onderwijs.
- Goede samenwerking met gemeenten.
- Samenwerking met organisaties voor cluster 1 en 2

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

In de BAVO zijn goede afspraken gemaakt over de overstap van het po naar het vo, bijvoorbeeld over gegevensoverdracht en het aannamebeleid in het vo. SWV de Eem participeert tevens in regionale overleggen.

Met name in Amersfoort wordt ingezet op verbreding van de VVE-aanpak en samenwerking met wijkteams in het kader van vroegsignalering. In andere gemeenten is dit later op gang gekomen.

Met de organisaties voor cluster-1 en -2 onderwijs is ingezet op uitwisselen van gegevens en onderlinge afstemming. De verschillende overleggen lopen prima. In 2015 constateert het samenwerkingsverband dat dit alleen met de voorschoolse voorzieningen nog niet loopt.

Het samenwerkingsverband organiseert verschillende activiteiten in het kader van samenwerking tussen onderwijs en ketenpartners. Deze zijn gericht op preventie, continuïteit en integraal arrangeren. De projecten sluiten aan bij de ontwikkelagenda van het OGOO. Het samenwerkingsverband heeft hierbij onder andere de leerteams geïnitieerd.

2 Analyse per bron

Brede onderzoek leerlingenstromen

- De onderzoeksopzet voor het brede onderzoek is samen met de afdeling Jeugd van de gemeente Amersfoort tot stand gekomen. Het verdiepende onderzoek, dat hierop volgt, is ook een samenwerking tussen de gemeente Amersfoort en SWV de Eem. Hierbij doen tevens de andere gemeenten en SWV VO Eemland mee.
- In de jeugdhulpverlening zien we landelijk een wat stijgend gebruik. Regio De Eem zat hier in 2015 beduidend onder, in 2016 nagenoeg op en in het eerste half jaar van 2017 (licht) boven. Dit is met name het geval bij jongeren in de vo-leeftijd, al is deze trend ook bij jongeren in de po-leeftijd te zien. Dat betekent dat een groeiend aantal leerlingen in de regio in aanraking komen met jeugdhulp. Dat maakt de afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp belangrijker.

Tevredenheidsonderzoeken

- Bij het tevredenheidsonderzoek is de betrokkenheid van wijkteams bij onderwijsondersteuningsarrangementen onderzocht. Alle referentgroepen geven aan hierover iets minder dan gemiddeld in het onderzoek tevreden te zijn.
- Ook de de schoolbestuurders uit de alv en directie van het samenwerkingsverband zijn nog wat minder tevreden over de mate waarin samenwerking met de wijkteams leidt tot betere zorg en ondersteuning van leerlingen.
- De schoolbestuurders zijn redelijk tevreden over de wijze waarop het samenwerkingsverband invulling geeft aan het OGOO. De afstemming met de gemeenten kan nog beter, zo geven zij aan.
- Over de effectiviteit van de leerteams met betrekking tot afstemming tussen onderwijs en zorg zijn de meningen verdeeld. De directie van het samenwerkingsverband is hierover goed te spreken. De schoolbestuurders zijn dit minder.

Overig

- De behoefte aan jeugdhulp in een aantal gemeenten stijgt van onder het Nederlands gemiddelde naar daarboven. Dat betekent dat de scholen met meer leerlingen te maken krijgen die een vorm van jeugdhulp ontvangen dan bij het opstellen van het huidige ondersteuningsplan het geval was.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Het samenwerkingsverband wil samenwerken met ketenpartners. Belangrijk is om vast te stellen welke verantwoordelijkheid bij welke partner ligt. Alleen dan voorkom je dat leerlingen tussen voorzieningen terecht komen. Eén kind, één gezin, één plan en één aanpak. SWV de Eem werkt samen met verschillende partners om passend onderwijs te realiseren. Naast de partijen die in het samenwerkingsverband deelnemen (scholen, besturen PO en S(B)O) zijn er relaties met de voorschoolse voorzieningen, het voortgezet onderwijs, voorzieningen voor speciaal onderwijs cluster 1 en 2 en de gemeenten (wijkteams, jeugdzorg en OOGO).
 - Er zijn verschillende overlegorganen waar SWV de Eem daar waar nodig in participeert. Hierin neemt het samenwerkingsverband ook initiatief. De leerteams zijn hiervan het meest sprekende voorbeeld. De samenwerking heeft onder andere ook geleid tot het brede onderzoek leerlingenstromen.
 - De samenwerking met voorschoolse voorzieningen behoefde tijdens deze planperiode extra aandacht.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- Samen optrekken door onderwijs en jeugdhulp, dat wil zeggen het samenwerkingsverband en de gemeente(n), lijkt in toenemende mate belangrijk te worden. Er komen immers meer leerlingen in specialistische voorzieningen. Zowel via de jeugdhulp als via het s(b)o. Tegelijkertijd blijkt uit het tevredenheidsonderzoek dat betrokkenen nog mogelijkheden ter verbetering zien. De nieuwe planperiode kan hierbij een mooie aanleiding geven te onderzoeken waar deze samenwerking verbeterd kan worden.
- Hierbij is het belangrijk de voorschoolse voorzieningen te (blijven) betrekken. Uit het jaarverslag van 2015 blijkt dat deze samenwerking (in ieder geval op dat moment) niet vanzelfsprekend was en uit het brede stromenonderzoek dat het aandeel kinderen met jeugdhulp ook in deze levensfase stijgt.

7 Een cyclisch en systematisch geheel van kwaliteitsmanagement: SWV de Eem in ontwikkeling

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Naast het feit dat de ambities in ons kwaliteitssysteem centraal staan, zijn er drie andere zaken cruciaal. Het kwaliteitssysteem is voor ons geen doel op zich, maar een middel om de juiste gesprekken te voeren. Dit blijkt uit de drie uitgangspunten die leidend zijn bij de inrichting van het systeem:

1. Inzicht in feiten als basis voor ontwikkeling
2. Prikkel inbouwen voor het gewenste gedrag
3. De dialoog voeren als sturingsmechanisme

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

- a We vragen van scholen en schoolbesturen om doelmatig, systematisch en transparant te werken en dit doen we zelf ook. Hiervoor werken we met een kwaliteitscyclus waarin evaluatie, monitoring en verantwoording een belangrijke plek innemen.

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Interne beleidscyclus SWV systematisch en planmatig doorlopen (op alle beleidsterreinen):
- Zelfevaluatie werkprocessen SWV door middel van tevredenheidspeilingen onder medewerkers, management en stakeholders SWV.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

Op basis van het ondersteuningsplan heeft SWV de Eem een kwaliteitsbeleidsplan ontwikkeld. Deze is eind 2014 door het bestuur vastgesteld. Periodiek wordt het bestuur van het samenwerkingsverband via een managementrapportage geïnformeerd, zodat zij hun monitorings-taak goed uit kunnen voeren. Jaarlijks stelt SWV de Eem een ontwikkelagenda op, dat werkt als een jaarplan. Deze is gebaseerd op het ondersteuningsplan.

Daarnaast is ingezet op het automatiseren van systemen, waardoor efficiënt kan worden gewerkt. Deze ontwikkeling heeft in 2016 geleid tot een dashboard met daarin de meest relevante informatie op verschillende niveaus.

2 Analyse per bron

Brede onderzoek leerlingenstromen

- Dit onderzoek bevat de belangrijkste feiten over de leerlingenstromen in de regio. Hiermee is een interessante informatiebron gecreëerd voor verschillende partners. Dit onderzoek dient mede als basis voor deze evaluatie.

Tevredenheidsonderzoeken

- Het derde uitgangspunt bij de inrichting van het systeem voor kwaliteitszorg is 'dialoog voeren als sturingsmechanisme'. In het tevredenheidsonderzoek was dit dan ook een belangrijk thema.
 - De kwaliteit van het gesprek dat de schoolbestuurders uit de alv voeren, wordt door de schoolbestuurders met gemiddelde scores beoordeeld. Binnen dit thema zijn de schoolbestuurders het meest tevreden over de mate waarin zij het eigen schoolbestuurlijke belang in kunnen brengen. Het minst tevreden is men over de kwaliteit van het gesprek over de invulling van passend onderwijs dat de schoolbestuurders uit de alv voeren.
- Over de informatievoorziening vanuit de bureauorganisatie van het samenwerkingsverband aan de besturen, zijn de besturen tevreden. Zij worden goed op de hoogte gehouden, en de informatie is tijdig en accuraat, zo geeft men aan. Over de mate waarin de besturen de informatie ook gebruiken, bijvoorbeeld om intern mee te sturen, zijn de schoolbestuurders zelf nog minder tevreden dan over andere onderwerpen binnen het tevredenheidsonderzoek.
- SWV de Eem had in de planning staan dat het tevredenheidsonderzoek werd uitgevoerd. Dat is in 2017 gebeurd.
- In algemene zin zijn scholen tevreden over de jaarlijkse SOP-gesprekken die zij met SWV de Eem voeren. Zij zijn met name tevreden over de communicatie, de mate waarin de onderwijsondersteuner meedenkt en men weet wat de bedoeling van het gesprek is. De SOP-rapportages, het SOP-instrument en het inzicht dat het gesprek oplevert zouden nog wat beter kunnen, al is men hier op zichzelf niet ontevreden over.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a We vragen van scholen en schoolbesturen om doelmatig, systematisch en transparant te werken en dit doen we zelf ook. Hiervoor werken we met een kwaliteitscyclus waarin evaluatie, monitoring en verantwoording een belangrijke plek innemen.
 - SWV de Eem werkt cyclisch. Activiteiten worden geëvalueerd, de jaarlijkse ontwikkelagenda is gebaseerd op de ambities in het ondersteuningsplan en de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek worden teruggekoppeld aan de respondenten.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- SWV de Eem verzamelt en communiceert belangrijke informatie aan het bestuur. Dit doet zij tijdig en correct. Schoolbestuurders zelf geven echter aan dat zij deze informatie nog niet altijd optimaal gebruiken. Dat betekent dat het, wanneer het samenwerkingsverband de impact van de verzamelde informatie wil vergroten, waarschijnlijk effectiever is om in te zetten op het gebruik van informatie binnen schoolbesturen (het hoe) dan de inhoud verzamelde informatie op zichzelf (het wat).
 - Hier kunnen de SOP-rapportages vervolgens (nog) effectiever op worden afgestemd en de SOP-gesprekken op worden ingericht.
- Het is opvallend dat de schoolbestuurders met name tevreden zijn over de mate waarin zij binnen het bestuur hun eigen schoolbestuurlijk belang in kunnen brengen en veel minder over de kwaliteit van het gesprek over de invulling van passend onderwijs. Wanneer we dit wat uitvergroten, duidt dit er mogelijk op dat het samenwerkingsverband een plek is waar schoolbestuurders iets te verdedigen (of te halen) hebben en minder een plek waar men uitvoering geeft aan een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een optimaal dekkend netwerk ten behoeve van een groep kwetsbare kinderen en dat het samenwerkingsverband hierin iets te bieden heeft. Het is interessant om te verkennen wat de ambities in het volgende ondersteuningsplan vragen van de wijze waarop de schoolbestuurders zich tot het samenwerkingsverband verhouden en de dialoog die hierover in het bestuur of de alv gevoerd dient te worden.

8 De Eem communiceert

1 Inventariseren

Samenvatting van het ondersteuningsplan

Communicatie is niet alleen het middel om het beleid en de werkwijzen van SWV de Eem in de regio te verspreiden. Het is ook een middel om te komen tot beleid en het uitwerken van werkwijzen en werkafspraken. Daarnaast is communicatie van groot belang in de verdergaande samenwerking als het gaat om netwerkvorming, inspiratie en kennisdeling.

SWV de Eem heeft in het ondersteuningsplan de volgende resultaten en doelstellingen benoemd:

- a Samenwerken vraagt om een goede communicatie. Dit is van belang om gezamenlijke werkwijzen te ontwikkelen, good practices te delen, maar vooral om samen meer te zijn dan de som der delen. Ook hier geldt dat we deze jaren als opstartjaren zien, waarin veel ontwikkeld en geïmplementeerd wordt.

Hiertoe zijn de volgende indicatoren benoemd:

- Alle communicatielijnen en media zijn bij alle betrokkenen bij SWV de Eem bekend en worden actief gebruikt.
- Er wordt gebruik gemaakt van de website, het is duidelijk naar welke informatie gezocht wordt.
- Nieuwsbrief: De nieuwsbrief wordt actief gelezen, het is duidelijk wie zich abonneert op de nieuwsbrief en welke onderwerpen van belang zijn voor scholen.
- Activiteiten, kenniskringen en leerteams geïnitieerd en gefaciliteerd door het SWV worden goed bezocht.
- Evaluaties uitgezet door het SWV hebben een goede respons, op basis waarvan realistische gegevens kunnen worden gegenereerd.
- Ouders weten het SWV goed te vinden.

Samenvatting van de jaarverslagen (2014 t/m 2016)

De activiteiten die het samenwerkingsverband organiseert worden goed bezocht, soms is er zelfs sprake van overbezetting. Het IPPOO is na oprichting actief gepromoot op de scholen.

De website is goed bezocht. In 2014 al 1.350 keer per maand.

De nieuwsbrieven worden veel gelezen. In 2014 werd deze in 70% van de gevallen geopend. In 2015 zijn gerichte nieuwsbrieven in het leven geroepen. Deze worden in 60%-75% van de gevallen geopend.

Voor verschillende groepen zijn tevens kenniskringen georganiseerd. Workshops die het samenwerkingsverband in 2016 organiseerde zaten snel vol.

De Inspiratieavonden zijn ook goed bezocht, wat erop duidt dat de communicatie effectief is geweest.

2 Analyse per bron

Tevredenheidsonderzoeken

- Communicatie is een specifiek onderdeel geweest van het tevredenheidsonderzoek, samen met de onderdelen effectiviteit en ondersteuning. De scores liggen gemiddeld genomen relatief dicht bij elkaar. Bij iedere onderzochte activiteit zien we dat het onderdeel communicatie met de hoogste scores is gewaardeerd.
- Het hoogst gewaardeerd worden de duidelijkheid van de communicatie, de contactmomenten met de onderwijsondersteuners, gastvrijheid tijdens inspiratieavonden en de algemene communicatie tussen ouders, school en onderwijsondersteuner.
- Medewerkers van het samenwerkingsverband denken ook goed mee. Dat zien we zowel bij de evaluatie van het professionaliseringsaanbod als bij de SOP-gesprekken.
- Zoals we in hoofdstuk acht zagen, zijn ook de bestuurders erg tevreden over de informatievoorzieningen vanuit het samenwerkingsverband. Zij geven aan goed op de hoogte gehouden te worden en dat de communicatie tijdig en accuraat is.

3 Conclusies

Resultaten en doelstellingen

- a Samenwerken vraagt om een goede communicatie. Dit is van belang om gezamenlijke werkwijzen te ontwikkelen, good practices te delen, maar vooral om samen meer te zijn dan de som der delen. Ook hier geldt dat we deze jaren als opstartjaren zien, waarin veel ontwikkeld en geïmplementeerd wordt.
 - Verschillende aspecten van de communicatie uitingen vanuit het samenwerkingsverband worden hooggewaardeerd, zo blijkt uit het tevredenheidsonderzoek. Ook is de communicatie effectief. De website wordt immers vaak bezocht, nieuwsbrieven worden gelezen en georganiseerde activiteiten goedbezocht.

Vraagstukken en aanbevelingen voor het nieuwe ondersteuningsplan

- De inzet vanuit SWV de Eem op het gebied van communicatie werpt zijn vruchten af, zo lijkt het. Het lijkt dan ook verstandig de huidige inzet en werkwijzen door te zetten.

Conclusies en reflecties

Op naar verdere verfijning

SWV de Eem heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan haar doelstellingen. Er is dan ook veel bereikt. Zo communiceert het samenwerkingsverband duidelijk, zijn er geen klachten geweest en zijn de administratieve en monitorings-processen de afgelopen jaren verder verfijnd. Daarnaast zijn er nauwelijks thuiszitters en gaan vrijwel alle so-leerlingen naar een school die bij SWV de Eem is aangesloten. Ook wanneer deze school geografisch gezien buiten het samenwerkingsverband ligt. Dat betekent dat er een stevig fundament ligt voor passend onderwijs in de toekomst.

Reflecties bij deze conclusie

- *We doen in deze evaluatierapportage niet overal een uitspraak over of een resultaat behaald is of niet. Dit omdat dit soms lastig is vast te stellen. Het oordeel behaald of niet-behaald is dan ook een afweging die door de lezer van de rapportage zelf gemaakt kan worden.*
- *Het is interessant om te bekijken of dit oordeel verschilt tussen doelstellingen die vallen onder de directe verantwoordelijkheid van de bureauorganisatie van het samenwerkingsverband (zoals procedures en communicatie) en doelstellingen waarvoor het schoolbestuurlijk netwerk als collectief verantwoordelijk is (zoals de deelname aan het sbo en so en het naleven van de procedures en afspraken).*

Duidelijke ondersteuningsroutes waarvan meer gebruik wordt gemaakt dan beoogd

In de regio weet men de weg naar het so en sbo goed te vinden. Hierover is men ook tevreden. Leerlingen voor wie een tlv is aangevraagd komen vaak op hun school van voorkeur terecht en betrokkenen hebben er vertrouwen in dat het kind ook op de juiste plek terecht is gekomen. Dit blijkt uit de tevredenheidsonderzoeken. Dat is een prettige constatering want het samenwerkingsverband heeft hier stevig op ingezet.

Verreweg de meeste tlv-aanvragen worden niet voorafgegaan door een arrangement. Dit is zorgelijk te noemen, want er is sprake van een toename van leerlingen in met name het sbo. Daarnaast neemt het aantal arrangementen wel toe. Er is dus een groep leerlingen (1) die met een arrangement op de basisschool kan blijven, een groep leerlingen (2) waarvoor een arrangement niet toereikend was, en een tlv is aangevraagd, en een groep leerlingen (3) waarvoor direct een tlv wordt aangevraagd. Groepen 1 en 3 zijn in 2017 gegroeid en groep 2 is juist kleiner geworden.

De deelname aan het sbo heeft zich anders ontwikkeld dan beoogd. Het doel was dat deze tot onder het landelijke niveau zou dalen. In de praktijk stijgt deze juist, terwijl het landelijk gemiddelde daalt. Bij andere samenwerkingsverbanden van vergelijkbare grootte zien we andere ontwikkelingen. De deelname aan het sbo is binnen SWV de Eem relatief hoog. De deelname aan het so is vrij stabiel, en in 2017 gedaald. In veel vergelijkbare samenwerkingsverbanden zien we juist een stijging.

In het laatste schooljaar was sprake van een opwaartse druk. Vanuit het (s)bao naar het s(b)o gaan relatief meer leerlingen dan landelijk gemiddeld en vanuit het s(b)o gaan juist minder leerlingen dan gemiddeld naar het (s)bao. De terugplaatsingen zijn dus beperkter dan gemiddeld.

Reflecties bij deze conclusie

- *Het is interessant om te verkennen wat het effect in de praktijk van de doelstelling t.a.v. het sbo (deelname onder het landelijk gemiddelde) is geweest. De doelstelling gaat over het collectief, het gehele samenwerkingsverband. Daarmee is het niet automatisch betekenisvol op scholen en in ondersteuningsteams, de plekken waar afwegingen worden gemaakt.*
- *We constateren dat de behoefte aan ondersteuning toeneemt. Er worden immers meer arrangementen aangevraagd, en meer tlv-en. Dat betekent dat het bestuur van het samenwerkingsverband een afweging te maken heeft over hier mee om te gaan. Grofweg gaat dit over de vraag of de vraag naar en het aanbod van specialistische onderwijsondersteuning in het s(b)o met elkaar in evenwicht gebracht moeten worden. Het verruimen van de capaciteit in het s(b)o heeft als voordeel dat het de druk uit het systeem kan halen, maar als mogelijk nadeel dat aanbod zijn eigen vraag kan creëren. Niet verruimen van de capaciteit heeft financiële beheersbaarheid als voordeel. Ook dwingt een beperkte capaciteit in het s(b)o tot 'oplossingen elders'. Het nadeel is dat de druk op de basisondersteuning binnen reguliere scholen groter wordt.*

Dekkend aanbod via opting-in

Uit het brede stromen onderzoek en de jaarverslagen van het samenwerkingsverband blijkt dat relatief veel leerlingen buiten de eigen regio naar het s(b)o gaan. In het so betreft dit ongeveer de helft van de leerlingen. Dat is twee keer zo veel als gemiddeld in Nederland. De scholen waar deze leerlingen naar toe gaan zij via opting-in bij het samenwerkingsverband aangesloten. Dit thema staat als sinds de start van het huidige ondersteuningsplan op de kaart. We zien weliswaar een lichte daling van dit aantal leerlingen, maar deze is te gering om te spreken van een meer thuisnabij dekkend aanbod.

Reflectie bij deze conclusie

- *Verreweg de meeste so-leerlingen gaan naar een school die bestuurlijk bij SWV de Eem is aangesloten. In het huidige ondersteuningsplan staat de doelstelling om zicht te krijgen op de ontwikkelingen die in gang gezet moeten worden om een dekkend aanbod thuisnabij (binnen de geografische grenzen van SWV de Eem) te organiseren'. Deze doelstelling verdient het om aangescherpt te worden. Hieraan vooraf gaan twee vragen. Ten eerste of thuisnabij onderwijs altijd een lesplaats binnen de geografische grenzen van het samenwerkingsverband betekent en ten tweede of de huidige situatie wenselijk is of niet. Zo niet, dan kan met bijvoorbeeld een regionaal spreidingsplan onderzocht worden voor welke categorie leerlingen op welke plek een meer thuisnabij onderwijsaanbod te realiseren is. Wanneer de huidige praktijk naar behoren functioneert, dan is het de vraag of deze doelstelling in het nieuwe ondersteuningsplan opgenomen moet worden.*

Scholen tevreden over de basisondersteuning

Zowel de scholen als de schoolbesturen zijn te spreken over het gerealiseerde niveau van de basisondersteuning. Dit blijkt uit de zelfevaluatie en het tevredenheidsonderzoek. Een kleine minderheid van de arrangementen die nog worden afgegeven vallen binnen het niveau van de basisondersteuning. Per 1 augustus 2018 worden dit soort arrangementen niet meer toegekend. Schoolbesturen worden al sinds 2015 op de hoogte gesteld wanneer een van hun scholen een arrangement binnen de basisondersteuning aanvraagt. SWV de Eem vervult hierin dus een signalerende rol.

Uit de zelfevaluatie die de scholen hebben ingevuld blijkt dat er verschillen zijn tussen de tien beloftes. Nagenoeg alle scholen dragen leerlingen zorgvuldig over. Continue monitoring van leerlingenontwikkeling, vroegtijdig signaleren van extra behoeften en kennis en vaardigheden voor lichte interventies zijn op 4 van de 5 scholen op orde, zo geven scholen zelf aan. Verder blijkt dat over de afgelopen jaren steeds meer scholen aangeven de basisondersteuning op orde te hebben. Wel zien we verschillen tussen de tien beloftes en tussen de scholen. In 2017 is op ruim de helft van de scholen de basisondersteuning voor meer dan 90% op orde.

In aanloop naar het nieuwe ondersteuningsplan vindt nog een eindevaluatie naar het niveau van de basisondersteuning plaats.

Reflectie bij deze conclusie

- *In deze evaluatie hebben we het niveau van de basisondersteuning op de scholen niet onderzocht. In zijn algemeenheid zijn er wel aanleidingen om eens kritisch te kijken naar de optimistische uitkomsten van de zelfevaluatie. Deze aanleidingen vinden we in een drietal indicatoren die iets zeggen over het gehele systeem. Mogelijk zijn deze het effect van tekortkomingen in de basisondersteuning op de scholen. Wat ons betreft gaat dit over:*
 - *het feit dat niet in alle gevallen binnen zes weken een passend aanbod gedaan kan worden en dat het samenwerkingsverband dit wijdt aan de mate waarin scholen 'alles doen binnen de basisondersteuning';*
 - *het feit dat de deelname aan het sbo stijgt;*
 - *het feit dat het aantal arrangementen toeneemt en scholen zelf aangeven niet altijd over de kennis en vaardigheden voor lichte interventies te beschikken.*
 - *Daarnaast betreft het een zelfevaluatie en zijn mensen over het algemeen geneigd hun eigen kunnen te overschatten.*

Verschillen tussen gebieden in de regio

Uit het brede onderzoek blijkt dat er verschillen zijn tussen de gebieden in het samenwerkingsverband. Deze zijn deels voor de hand liggend. Zo is er de stad Amersfoort en de randgemeenten. Ook zien we verschillen in de ontwikkelingen binnen gebieden. Zo worden in de stadse wijken in Amersfoort relatief meer tlv-en aangevraagd. Dit zijn ook de wijken waar veel gewichtenleerlingen wonen en waar leerlingengroei wordt voorspeld. Deze kenmerken samen maken dat er in de toekomst mogelijk meer tlv-en uit deze wijken komen dan nu het geval is. Andere regio's, zoals Baarn/Soest kenmerken zich juist door (lichte) krimp en veel gebruik van arrangementen. Daarnaast geldt in algemene zin dat het gebruik van jeugdhulp binnen Amersfoort meer groeit dan binnen de andere gemeenten. Ook dit leidt mogelijk tot meerdere of zwaardere ondersteuningsvragen in de toekomst.

Reflectie bij deze conclusie

- *Gezien de verschillen tussen de gebieden binnen het samenwerkingsverband en de te verwachten ontwikkelingen is het wellicht wenselijk meer beleidsmatig te differentiëren. Wat in het ene gebied werkt, is niet per se wat in andere gebieden ook werkt. Het schoolbestuurlijke landschap maakt dit mogelijk makkelijker. In Amersfoort is immers een aantal grote schoolbesturen actief die niet (op grote school) in de randgemeenten actief zijn. In de randgemeenten is weer een aantal schoolbesturen actief die niet (of beperkt) in Amersfoort actief zijn.*

Behoeftte aan jeugdhulp stijgt

Met name in Amersfoort stijgt het gebruik van jeugdhulpvoorzieningen in alle leeftijdscategorieën. Waar deze een paar jaar geleden onder het Nederlandse gemiddelde lag, ligt deze er nu boven, zo blijkt uit gegevens van het CPS. De samenwerking met wijkteams, de eerste lijn naar de jeugdhulp, kan echter beter dan nu het geval is, zo blijkt uit de tevredenheidsonderzoeken.

Reflecties bij deze conclusie

- *Samen optrekken door onderwijs en jeugdhulp, dat wil zeggen het samenwerkingsverband en de gemeente(n), lijkt in toenemende mate belangrijk te worden. Er komen immers meer leerlingen in specialistische voorzieningen. Zowel via de jeugdhulp als via het s(b)o. Tegelijkertijd blijkt uit het tevredenheidsonderzoek dat betrokkenen nog mogelijkheden ter verbetering zien. De nieuwe planperiode kan hierbij een mooie aanleiding geven te onderzoeken waar deze samenwerking verbeterd kan worden.*
- *Hierbij is het belangrijk de voorschoolse voorzieningen te (blijven) betrekken. Uit het jaarverslag van 2015 blijkt dat deze samenwerking (in ieder geval op dat moment) niet vanzelfsprekend was en uit het brede stromenonderzoek dat het aandeel kinderen met jeugdhulp ook in deze levensfase stijgt.*

SWV de Eem communiceert

Het samenwerkingsverband heeft in deze beleidsperiode stevig ingezet op communicatie met verschillende belanghebbenden. Deze communicatie lijkt ook effectief. De website wordt goed bezocht, de nieuwsbrieven goed gelezen en de bijeenkomsten en workshops goed bezocht. Daarnaast blijkt uit het tevredenheidsonderzoek dat verschillende aspecten ten aanzien van communicatie, zoals duidelijkheid, bereikbaarheid en actief meedenken met gesprekspartners, goed wordt beoordeeld door alle referentgroepen.

Punten die voor verbetering vatbaar zijn, zijn de SOP-gesprekken en SOP-rapportages en het IPPOO, zo blijkt uit het tevredenheidsonderzoek. Ook geven ouders aan dat voordat zij zelf met het samenwerkingsverband in aanraking kwamen, zij niet (goed) wisten wat het samenwerkingsverband doet.

Reflectie bij deze conclusie

- *De communicatie-uitingen worden door haar partners goed gewaardeerd. Het is de vraag of het erg is dat ouders die niet actief bij de activiteiten van SWV de Eem betrokken zijn, niet goed weten wat het samenwerkingsverband doet, zolang zij wanneer zij al dan niet bewust zoeken naar informatie over het samenwerkingsverband, zij dit kunnen vinden.*

Bestuur van SWV de Eem aan zet

Een van de uitgangspunten van het kwaliteitsbeleid, dialoog als sturingsmechanisme, komt nog niet helemaal uit de verf, zo geven bestuurders in het tevredenheidsonderzoek aan. Met name over de kwaliteit van het gesprek over de invulling van passend onderwijs, waren bestuurders wat minder te spreken.

Het samenwerkingsverband heeft geïnvesteerd in het verzamelen en inzichtelijk maken van belangrijke en relevante informatie. Deze wordt in managementrapportages aan de bestuurders gecommuniceerd. We zien dat het bestuur tevreden is over de informatievoorziening vanuit het samenwerkingsverband. Deze informatie kan intern echter nog effectiever gebruikt worden, zo geeft men aan.

Reflectie bij deze conclusie

- *In de voorgaande reflecties benoemen we een aantal keer dat het bestuur een beslissing te nemen heeft over waar het naar toe wil met de invulling van passend onderwijs. De kwaliteit van het gesprek in het bestuur hierover kan nog wel een impuls gebruiken, zo blijkt uit het tevredenheidsonderzoek. Hieraan kan de ontwikkeling van een nieuw ondersteuningsplan hier een mooie bijdrage leveren. In dit ondersteuningsplan stelt het bestuur immers de ambities ten aanzien van de invulling van passend onderwijs voor de komende jaren vast.*